

Připravenost jednotek požární ochrany při řešení mimořádných událostí

Bc. Jakub Blažek

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Jakub Blažek
Osobní číslo: L21234
Studijní program: N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Připravenost jednotek požární ochrany k řešení mimořádných událostí

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte z dostupných zdrojů teoretický vstup zabývající se připraveností jednotek požární ochrany.
2. Zhodnoťte současný stav připravenosti jednotek požární ochrany na mimořádné události.
3. Navrhněte vhodné opatření pro zdokonalení připravenosti jednotek požární ochrany na mimořádné události.
4. Vyhodnoťte přínos navržených opatření.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BAKER R. Lisa, Loretta A CORRMIER, 2015. *Disasters and Vulnerable Populations: Evidence-Based Practice for tge helping proffessions*. New York: Springer Publishing company. ISBN 978-0-8261-9845-7.
2. LOŠEK, Václav, 2013. *Integrovaný záchranný systém*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7454-287-9.
3. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*, 2015. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86466-62-0.

Další literatura dle doporučení vedoucí diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Ing. Eleonóra Benčíková, PhD., MPH, MHA**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 28. 4. 2023

Jméno a příjmení studenta: Bc. Jakub Blažek

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na připravenost jednotek požární ochrany při řešení mimořádných situací. Největší pozornost práce je zaměřena na lesní požáry. Teoretická část se věnuje právním předpisům, mimořádným událostem, integrovanému záchrannému systému a jednotkám požární ochrany. Praktická část je věnována charakteristice Moravskoslezského kraje a okresu Bruntál, a to z důvodu, že autor se zaměřil na připravenost jednotek právě v této části České republiky. Pomocí polostrukturovaného rozhovoru, What-if analýzy a SWOT analýzy bylo dosaženo k definování možných rizik spojených s lesními požáry. V závěru práce jsou zpracovány návrhy pro zdokonalení připravenosti jednotek požární ochrany na lesní požáry.

Klíčová slova: Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany, Moravskoslezský kraj, lesní požár

ABSTRACT

The diploma thesis is focused on the preparedness of fire protection units in dealing with emergency situations. The main focus of the thesis is on forest fires. The theoretical part is devoted to legal regulations, emergencies, integrated rescue system and fire protection units. The practical part is devoted to the characteristics of the Moravian-Silesian Region and the Bruntál District, because the author focused on the preparedness of units in this part of the Czech Republic. By means of semi-structured interview, What-if analysis and SWOT analysis it was achieved to define possible risks associated with forest fires. The thesis concludes with suggestions for improving the preparedness of fire protection units for forest fires.

Keywords: Fire Brigade of the Czech Republic, fire protection units, Moravian-Silesian Region, forest fire

Touto cestou bych chtěl poděkovat vedoucí diplomové práce Mgr. Ing. Eleonóře Benčíkové, PhD., MPH. MHA., za její odborné vedení, čas, cenné rady, a především trpělivost při vedení mé diplomové práce. Další poděkování patří panu Ing. Jiřímu Patrovskému za jeho volný čas a za poskytnutí důležitých a nezbytných informací nutných k dokončení práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 PRÁVNÍ PŘEDPISY POŽÁRNÍ OCHRANY	12
2 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST	14
2.1 STUPNĚ POPLACHU.....	14
2.2 ROZDĚLENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ.....	15
2.2.1 Naturogenní mimořádné události.....	16
2.2.2 Antropogenní mimořádné události.....	18
2.3 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI V REŽIMU ŘÍZENÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY.....	19
2.4 VAROVÁNÍ A VYROZUMĚNÍ.....	20
2.5 EVAKUACE.....	21
2.6 NOUZOVÉ PŘEŽITÍ.....	23
3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	27
3.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY.....	28
3.2 OSTATNÍ SLOŽKY.....	30
3.3 ÚROVNĚ KOORDINACE SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	30
3.4 CVIČENÍ SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	32
4 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY	33
4.1 DRUHY JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY.....	34
4.2 KATEGORIE JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY.....	37
5 PŘIPRAVENOST JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY NA DANOU MIMOŘÁDNOU UDÁLOST	38
5.1 ODBORNÁ PŘÍPRAVA.....	38
5.2 VĚCNÉ PROSTŘEDKY POŽÁRNÍ OCHRANY A POŽÁRNÍ TECHNIKA.....	39
6 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	43
II PRAKTICKÁ ČÁST	44
7 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE	45
7.1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA KRAJSKÉHO ŘEDITELSTVÍ.....	45
8 CHARAKTERISTIKA OKRESU BRUNTÁL	48
8.1 HROZBY V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI.....	49
8.2 HASIČSKÉ STANICE OKRESU BRUNTÁL.....	53
9 LESNÍ POŽÁRY V OKRESE BRUNTÁL	55

9.1	STRUKTURA LESNÍHO POŽÁRU.....	57
9.2	FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ŠÍŘENÍ LESNÍHO POŽÁRU	58
9.3	DRUHY LESNÍCH POŽÁRŮ	59
9.4	POŽÁR LESNÍHO POROSTU JANOV	60
9.5	LESNÍ POŽÁRY V ROCE 2022.....	61
10	ANALÝZA PŘIPRAVENOSTI JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY NA LESNÍ POŽÁRY	64
10.1	TAKTIKA NASAZENÍ SIL A PROSTŘEDKŮ.....	65
10.2	SPECIÁLNÍ TECHNICKÉ A OSOBNÍ OCHRANNÉ PROSTŘEDKY	66
10.3	TECHNICKÁ VYBAVENOST JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY BRUNTÁL	68
10.4	LETECKÁ HASIČSKÁ SLUŽBA	70
11	POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S PŘÍSLUŠNÍKEM HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE	72
12	METODA „CO SE STANE, KDYŽ“	74
13	ANALÝZA SILNÝCH STRÁNEK, SLABÝCH STRÁNEK, PŘÍLEŽITOSTÍ A HROZEB	77
14	NÁVRHY PRO ZDOKONALENÍ PŘIPRAVENOSTI JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY NA LESNÍ POŽÁRY	81
	ZÁVĚR	85
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	86
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	91
	SEZNAM OBRÁZKŮ	93
	SEZNAM TABULEK.....	94
	SEZNAM PŘÍLOH.....	95

ÚVOD

Lesní požáry vznikají jak z přírodních, tak z lidských příčin a patří mezi čím dál více aktuálnější problematiku. Přírodními příčinami jsou meteorologické podmínky a lidskou příčinou je nedbalost návštěvníků lesa, která může vést k úmyslnému i neúmyslnému zapálení lesa. Požár se pak může vysokou rychlostí rozšířit do sousedních polí, luk či obytných částí. Lesní požáry jsou velice nebezpečné, a to z důvodu jejich rychlosti šíření a mnohdy nepřístupnému terénu v lesním prostředí. Důkazem, že taková událost je velice nebezpečná, je požár v Národním parku České Švýcarsko, který zpusťošil velkou část Hřenska.

Vzhledem k možným příčinám je vyžadována vysoká připravenost jednotek požární ochrany. Jedná se o připravenost teoretickou, metodickou i odbornou, kterou lze organizovat pomocí školení a taktických cvičení jednotek. Zásahující hasiči by měli být dobře fyzicky připraveni na vzniklé události, a to hlavně z důvodu, že zásah při lesním požáru je velmi fyzicky vyčerpávající. Členové jednotek požární ochrany by se měli řídit právními předpisy a metodickými přípravami, aby byl zásah co nejrychlejší a neúčinnější.

Teoretická část bude zaměřena na právní předpisy, které se dané problematiky dotýkají a také mimořádným událostem, které v České republice mohou nastat a které vyžadují zásah jednotek Hasičského záchranného sboru České republiky. Na mimořádné události autor naváže integrovaným záchranným systémem. Budou zmíněny jeho složky, a to jak základní, tak ostatní a také cvičení těchto složek. Jednotkám požární ochrany bude v práci věnována samostatná kapitola, která se bude zabývat druhy a kategoriemi jednotek požární ochrany. Připravenost jednotek požární ochrany, které se věnuje odborná příprava, věcné prostředky a technické prostředky požární ochrany zakončí část teoretickou.

Téma požární ochrany a vzniku lesních požárů považuji za velmi důležité, a to z důvodu, že lesních požárů v dnešní době narůstá. Diplomová práce by tak měla přispět ke zlepšení připravenosti jednotek požární ochrany v okrese Bruntál. V praktické části bude charakterizován Moravskoslezský kraj či okres Bruntál. Jedna z kapitol bude zaměřena na lesní požáry v okrese. Metody, kterými jsou polostrukturovaný rozhovor s příslušníkem Hasičského záchranného sboru kraje, analýza pro zjištění silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb (SWOT analýza) a analýza „Co se stane, když...?“ (What-if analýza), budou zpracovány v samostatných kapitolách. V závislosti na provedené metodě budou navržena opatření pro zdokonalení připravenosti jednotek požární ochrany na lesní požáry.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou, kde jsou rozebrány například právní předpisy, odborná literatura či integrovaný záchranný systém a jednotky požární ochrany, část praktickou obsahující analyticko-empirický úsek s aplikací tří analytických metod a vyhodnocením rizik a aplikační úsek, který zahrnuje návrh opatření a návrh taktického cvičení. Cílem mé diplomové práce je návrh na zlepšení záchranných a likvidačních prací při lesních požárech požárních jednotek v okrese Bruntál.

Dílčí cíle

Prvním dílčím cílem je na základě prostudování literárních zdrojů charakterizovat připravenost jednotek požární ochrany. Cíl bude naplněn v teoretické části práce. V praktické části bude naplněn další cíl, kterým je zhodnocení současného stavu připravenosti jednotek požární ochrany na mimořádné události. K tomuto cíli bude dosaženo pomocí strukturovaného rozhovoru s příslušníkem Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje a analýzy „Co se stane, když...“, díky které budou zjištěna rizika, která mohou vzniknout při zásahu u lesního požáru. K identifikaci silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb spojených s lesními požáry bude využita SWOT analýza.

Použité metody

Splnění výše uvedených cílů bude v teoretické části dosaženo pomocí rešerše literárních publikací a internetových zdrojů. Součástí bude také řízený rozhovor s odborně způsobilou osobou v rámci jednotek požární ochrany, díky kterému dojde ke zjištění konkrétních opatření. Polostrukturovaný rozhovor napomůže k dosažení výsledů připravenosti jednotek požární ochrany na lesní požáry. V práci budou využity metody: sběr dat, pozorování, komparace, popis, metoda „Co se stane, když“ (What-if) a analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb (SWOT analýza).

Prostřednictvím diplomové práce budu hledat odpovědi na výzkumné otázky (dále jen „VO“):

- VO1: Jaké jsou slabé stránky, silné stránky, příležitosti a hrozby při zásahu při lesním požáru?
- VO2: Jaká rizika plynou ze zásahu při lesním požáru?
- VO3: Které síly a prostředky se využívají při zásahu při lesním požáru?
- VO4: Jakým způsobem lze zlepšit připravenost jednotek na lesní požáry v okrese Bruntál?

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ PŘEDPISY POŽÁRNÍ OCHRANY

Požární ochraně se v největší míře věnuje zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, který považujeme za hlavní zákon problematiky požární ochrany. Téma požární ochrany je obsažené i v dalších právních předpisech, které jsou níže definovány.

Zákony

Zákony zabývající se danou problematikou jsou mimo již výše uvedený zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně také zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů a zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, který je ze dne 17. prosince 1985 se skládá z úvodního ustanovení a osmi částí. Zákon je zaměřený na povinnosti a postavení jednotek požární ochrany. V úvodním ustanovení je definován účel zákona. Tím je *„vytvoření podmínek pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.“* (Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně)

Po základním ustanovení následuje již zmíněných osm částí, které charakterizují např. povinnosti ministerstev a jiných státních orgánů, PO a FO na úseku požární ochrany, jednotky požární ochrany, spolupráci na úseku požární ochrany nebo náhradu škody. Poslední osmá část zákona se věnuje společným, přechodným a závěrečným ustanovením. Přílohami zákona jsou kategorie jednotek požární ochrany (dále JPO) a základní tabulka plošného pokrytí.

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů se skládá z deseti částí, přechodných ustanoveních a příloh. Hlavním zaměřením je, jak už název napovídá, Hasičský záchranný sbor České republiky. Mimo Hasičskému záchrannému sboru se části zákona věnují také změnám zákonů. Jedná se např. o změnu zákona o požární ochraně, změnu krizového zákona, změnu branného zákona a také o změnu rozpočtových pravidel. První část věnující se HZS ČR se skládá z jedenácti hlav a obsahuje mimo jiné také postavení a úkoly HZS ČR, organizaci a řízení HZS ČR, základní povinnosti příslušníků a zaměstnanců a práci s informacemi.

Vyhlášky a nařízení vlády

Vyhláškami rozumíme prováděcí předpisy k daným zákonům. Mezi vyhlášky věnující se požární ochraně řadíme vyhlášku č. 246/2001 Sb., o požární prevenci, vyhlášku č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, vyhlášku č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, vyhlášku č. 87/2000 Sb., kterou se stanoví podmínky požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách a také vyhlášku č. 202/1999 Sb., kterou se stanoví technické podmínky požárních dveří, kouřotěsných dveří a kouřotěsných požárních dveří. (Guard, 2022)

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o požární prevenci je platná od července 2001 a skládá se ze čtyř částí, kterými jsou úvodní ustanovení, stanovení podmínek požární bezpečnosti u právnických a fyzických osob, způsob výkonu státního požárního dozoru a společná, přechodná a závěrečná ustanovení. Vyhláška se věnuje základním pojmům (např. požární bezpečnost, hořlavá látka, ohlašovna požáru), způsobům vytváření podmínek pro hašení požárů a pro záchranné práce, lhůtám a způsobům provádění pravidelných kontrol dodržování předpisů o požární ochraně a také výkonem státního požárního dozoru.

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany nabyla platnosti v červenci roku 2001 a skládá se ze čtyř částí – jednotky požární ochrany, odborná způsobilost a odborná příprava, způsob prokazování oprávnění hasičů, medaile a stejnokroj a ustanovení přechodná a závěrečná. Mezi přílohy patří např. Kritéria stupně nebezpečí území obce, Označení místa dislokace jednotky na požárních automobilech a Základní a minimální početní stav příslušníků směny stanic Hasičského záchranného sboru kraje.

Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární prevenci se skládá z šesti hlav a věnuje se dokumentaci požární ochrany krajů a obcí (koncepce požární ochrany obcí, roční zpráva o stavu požární ochrany kraje, dokumentace k zabezpečení požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru, řád ohlašovny požáru nebo požární řád obce), obsahem a vedení dokumentace požární ochrany, minimálním podmínkám a rozsahu poskytování péče zasahujícím osobám nebo také způsobem poskytování náhrad ušlého výdělku členům jednotek sboru dobrovolných hasičů obce.

2 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

Pojem mimořádná událost (dále jen MU) je definován v zákoně č. 239/2000 Sb., jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

2.1 Stupně poplachu

Stupně poplachu jsou vyhlášovány v závislosti na rozsahu a také druhu MU. Závisí na úrovni koordinace složek při společném zásahu. Vyhlášení stupně poplachu je v kompetenci velitele zásahu nebo operačního a informačního střediska (dále jen OPIS). V rámci integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) rozlišujeme 4 stupně poplachu – první, druhý, třetí a zvláštní.

První stupeň poplachu je vyhlášen v případech ohrožení jednotlivých osob, jednotlivých objektů nebo jeho část (výjimkou jsou objekty, kde jsou složité podmínky pro zásah), jednotlivé dopravní prostředky nebo území do plochy 500 m². Jsou nasazeny základní složky IZS.

Druhý stupeň poplachu je vyhlášen při MU, které ohrožují nejvýše 100 osob, více než jeden objekt se složitými podmínkami pro zásah, jednotlivé prostředky hromadné dopravy, cenný chov zvířat a nebo území do plochy 10 000 m². Při vyhlášení tohoto stupně je nutná koordinace velitelem zásahu a složky IZS kraje realizují záchranné a likvidační práce (dále jen ZaLP) v místě zásahu.

Třetí stupeň poplachu se vyhláší při MU, které ohrožují nejvýše 1 000 osob, část obce nebo areál podniku, soupravy železniční přepravy, několik chovů hospodářských zvířat, plochy do 1 km², povodí řek. Dále se jedná také o hromadnou havárii v silniční dopravě nebo o havárii letecké dopravy. ZaLP jsou prováděny silami a prostředky (dále jen SaP) dalších krajů a zásah je koordinován velitelem zásahu za podpory štábu velitele zásahu. Místo zásahu může být rozděleno na sektory a úseky. Třetí stupeň poplachu je oznamován prostřednictvím OPIS hejtmanovi a starostům dotčeným ORP.

Zvláštní stupeň poplachu je vyhlášen při ohrožení více než 1 000 osob, celých obcí nebo ploch území nad 1 km². K záchranným a likvidačním pracím jsou opět využívány síly a prostředky jiných krajů či zahraniční pomoc. Zásah je koordinován velitelem zásahu za pomoci štábu. Místo zásahu může být rozděleno na sektory a úseky. „Složky IZS jsou při zásahu povinny řídit se příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty ORP,

hejtmana kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo ministra vnitra, provádějí-li koordinaci ZaLP.“ (Kolektiv autorů, 2015)

Pro řešení MU v prvním a druhém stupni poplachu není zpracována plánovací dokumentace. Jedná se o MU, které se řeší v souladu s běžnou činností jednotlivých složek IZS. Vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu již požaduje zpracování krizových plánů.

Na centrální úrovni je zpracován Ústřední poplachový plán IZS. Plán se použije při ústřední koordinaci ZaLP. Poplachový plán IZS kraje slouží ke koordinaci ZaLP na úrovni kraje a obsahuje spojení na základní a ostatní složky IZS, přehled sil a prostředků (dále jen SaP) ostatních složek a také přehled SaP pro potřeby ZaLP na základě smluvních vztahů s právníky a podnikajícími fyzickými osobami (dále jen PaPFO). Obsahuje způsob varování a vyrozumění vedoucích složek a členů krizových štábů a PaPFO zahrnutých do havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu. Poplachový plán kraje je uložen na OPIS IZS. (Kolektiv autorů, 2015)

2.2 Rozdělení mimořádných událostí

Mimořádné události dělíme na dvě větší skupiny – na naturogenní a antropogenní. Naturogenní jsou dále děleny na abiotické a biotické a antropogenní jsou dále děleny na technogenní, sociogenní a ekonomické. V rámci republiky byla v roce 2015 zpracována Analýza hrozeb pro Českou republiku. Zpracování analýzy plynulo z Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, kde byl stanoven úkol zpracovat analýzu hrozeb. Analýza hrozeb se tak věnuje možným nastalým událostem, které se mohou vyskytnout na území České republiky (dále jen ČR). Na celostátní úrovni bylo identifikováno 72 typů nebezpečí a z toho 22 typů nebezpečí s nepřijatelným rizikem. Jedná se o události, se kterými má ČR reálné zkušenosti a také o události, které na území ČR ještě nenastaly, ale je potřeba plánovat opatření k jejich eliminaci.

Naturogenními hrozbami rozumíme abiotické typy nebezpečí (sucho, povodně, extrémní vítr) a biotické typy (epidemie, epifytie, epizootie). Antropogenní hrozby se kategorizují na technogenní, sociogenní a ekonomické, přičemž technogenní hrozby jsou např. narušení dodávek potravin velkého rozsahu, zvláštní povodeň či radiační havárie. Sociogenní hrozby jsou např. migrační vlny velkého rozsahu a ekonomickou hrozbou je narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu (Obr. 1).

KATEGORIE NEBEZPEČÍ		TYPY NEBEZPEČÍ S NEPŘIJATELNÝM RIZIKEM	GESCE*
naturogenní	abiotické	Dlouhodobé sucho	MŽP, MZe, MV
		Extrémně vysoké teploty	MŽP
		Přivalová povodeň	MŽP, MV, MZe
		Vydatné srážky	MŽP, MV
		Extrémní vítr	MŽP, MV
		Povodeň	MŽP, MV, MZe
	biotické	Epidemie - hromadné nákazy osob	MZd
		Epifytie - hromadné nákazy polních kultur	MZe
		Epizootie – hromadné nákazy zvířat	MZe
antropogenní	technogenní	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu	MZe, MPO
		Narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací	ČTÚ, MPO
		Narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury**	NBÚ, MV
		Zvláštní povodeň	MZe, MV, MŽP
		Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení	MŽP, MV, SÚJB
		Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu	MZe
		Narušení dodávek plynu velkého rozsahu	MPO, MV
		Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu	SSHR, MPO
		Radiační havárie	SÚJB, MV
		Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu	MPO, MV
	sociogenní	Migrační vlny velkého rozsahu	MV, MZV
		Narušování zákonitosti velkého rozsahu (včetně terorismu)	MV
	ekonomické	Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu**	MF, ČNB

* Tučně jsou uvedena gesční ministerstva a jiné ústřední správní úřady a ČNB.

Obrázek 1 Přehled typů nebezpečí s nepřijatelným rizikem

Zdroj: Analýza hrozeb pro ČR, 2015

2.2.1 Naturogenní mimořádné události

Naturogenní mimořádné události jsou živelní pohromy a pohromy způsobené biosférou. Jedná se například o povodně (přírozené a zvláštní), epidemie, zemětřesení, epizootie, sněhové kalamity, sucho nebo větrné bouře. (HZS ČR, 2023)

Povodně patří mezi nejčastější krizové situace u nás. Jedná se o přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém dochází k zaplavení území mimo koryto vodního toku a může dojít ke způsobení škod. Voda může způsobit škodu tím, že nemůže z určitého území dočasně odtékat nebo je její odtok nedostatečný.

Mezi druhy povodní patří:

- *Jarní povodně* – k povodni dochází v důsledku tání sněhu (v jarních měsících) nebo při oblevách (v zimních měsících).

- *Letní povodně* – vznikají při déletrvajících intenzivních srážkách (především v letních měsících).
- *Průvalové povodně* – vznikají také v letních měsících. Na rozdíl od letních jsou charakterizovány krátkodobými intenzivními srážkami při bouřkách, při kterých dochází k zasažení zejména malých území.
- *Ledové povodně* –vznikají v zimních měsících, kdy se ledová vrstva v důsledku oteplení naruší a dojde k jednotnému vrstvení ker. To následně vede k přehrazení koryta.
- *Zvláštní povodně* – oproti výše uvedeným typům povodní je zvláštní povodeň méně pravděpodobná, avšak dopady by byly katastrofální. Zvláštní povodně vznikají poruchou vodního díla (např. protržení přehrady).

Mezi větší povodně, které zasáhly naši republiku patří zejména povodně v letech 1997, 2002, 2006 a 2013. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2020)

Mezi povodně vzniklé v jiné části světa, řadíme například povodně v Austrálii, které postihly oblast jihozápadu a severovýchodu v listopadu roku 2022. V důsledku těchto povodní, které byly v roce 2022 v Austrálii již čtvrté, byly zavřeny školy a tisíce domácností se ocitlo bez proudu. (BBC, 2022)

Epizootie je nakažlivé onemocnění zvířat, které postihuje velkou skupinu zvířat na velkém území v určitém časovém období. Epizootie je charakterizována rychlým nástupem, rychlým šířením a vysokou nemocností. Jedná se např. o ptačí chřipku, mor prasat či slintavku a kulhavku. HZS ČR a jednotky požární ochrany při ptačí chřipce provádí ZaLP v souladu s postupem, který je vyhlášený orgány veterinární správy a listem jednotek PO typové činnosti Chřipka ptáků.

Epidemie je zvýšený výskyt infekčního onemocnění, které je omezeno na jednu oblast během jednoho časového úseku. Místa výskytu nelze předem konkrétně určit, ale je možné je odhadnout. Mezi možné vstupy nákazy patří např. hraniční přechody nebo tábory pro uprchlíky. Epidemie je MU závažných onemocnění, která mají vysokou smrtnost a přenos se může uskutečnit vzduchem nebo přímým kontaktem s nemocným. Jedná se o epidemie typu Ebola, Lassa, tularémie plicní forma nebo cholera. Mezi činnosti HZS ČR při epidemii patří např. vytyčení nebezpečné a vnější zóny, zamezení šíření kontaminace po celou dobu zásahu či dekontaminace vnějšího koridoru a následující likvidace dekontaminačního stanoviště včetně odpadních vod.

Pandemie je výskyt infekčního onemocnění bez omezení prostoru. Pandemie vzniká při rozšíření onemocnění do okolních států a kontinentů. Není omezena časem a může se na čas zastavit a poté znovu propuknout. (Pandemie, 2023)

Mezi pandemie, která se v posledních letech objevila, patří pandemie koronaviru COVID-19. Koronavirové onemocnění je infekční onemocnění způsobené virem SARS-CoV-2 a může se šířit z úst nebo nosu infikované osoby v malých kapalných částicích při kašli, kýchnutí či dýchání. Mezi způsoby bránění se této nemoci a zpomalení přenosu patří např. zůstat doma, izolovat se v případě zhoršení zdravotního stavu a nosit respirátory. (World Health Organization, 2023)

Epizootie je nakažlivé onemocnění zvířat, které se rychle šíří a to i mimo oblast původního výskytu. Nákazy ohrožují objekty s chovem hospodářských zvířat. Mezi onemocnění zvířat patří například ptačí chřipka, která se objevila i na území ČR. Poslední výskyt byl v prosinci roku 2022 a v lednu 2023. (Státní veterinární správa, 2023)

Zemětřesení je charakterizováno jako pohyb zemské kůry. Dochází k rychlým pohybům, které způsobují krátkodobé otřesy. Seismická energie se šíří od místa vzniku, které nazýváme hypocentrum. Velikost zemětřesení je měřena pomocí magnituda.¹

K největšímu změřenému zemětřesení na světě došlo 22. května 1960 v jižním Chile. Změřené zemětřesení dosáhlo velikosti 9,5 RichtEROVY stupnice a je označováno jako „Velké chilské zemětřesení,“ při kterém zůstalo bez domova asi 2 miliony lidí a došlo ke zničení tisíce budov. (Geology, 2023)

2.2.2 Antropogenní mimořádné události

Antropogenní MU jsou situace způsobené činností člověka. Příkladem antropogenních mimořádných událostí jsou migrační vlny velkého rozsahu, terorismus či radiační havárie.

Migrační vlny velkého rozsahu jsou MU způsobené migranty, kteří se stěhují kvůli zlepšení životní úrovně a osobami prchajícími před válkami nebo pronásledováním. Migrantem je člověk, který změnil zemi svého obvyklého pobytu a migranty lze dělit na krátkodobé (změnili zemi pobytu na více než tři měsíce, ale méně než jeden rok) a dlouhodobé (změnili místo pobytu na více než rok). (Migrace v souvislostech, 2022)

¹ Magnitudo = veličina pro měření velikosti zemětřesení. Pro hodnocení intenzity zemětřesení podle magnituda se používá RichtEROVA stupnice.

Terorismus je násilná forma prosazování politických zájmů stoupců určité radikální ideologie, jejíž cílem je civilní obyvatelstvo. Teroristé hledají nové formy, metody a cíle útoků, jelikož musí překonávat čím dál více účinnější prvky nebo systémy zabezpečení. K útokům na civilní obyvatelstvo dochází na místech, které nazýváme „měkké cíle“. Jsou to veřejná místa, která jsou snadným cílem pro útok, kde se na jednom místě nachází větší množství lidí. Mezi „měkké cíle“ řadíme např. školy nebo koncerty. Teroristickými skupinami jsou např. IRA, Hamás, al-Káida či Islámský stát. (Bezpečnostní informační služba, 2023)

V roce 2020 zemřelo celosvětově v důsledku terorismu přibližně 23 000 lidí a během předchozího desetiletí činil průměr ročních úmrtí 26 000. V roce 2017 byl například terorismus zodpovědný za 0,05 % celosvětových úmrtí. (Ritchie, 2022)

Radiační havárie je radiační nehodou, která vyžaduje opatření na ochranu obyvatelstva a životní prostředí. Důsledky těchto nehod se omezují na prostory pracoviště se zdroji ionizujícího záření. Radiační havárie ovlivňují i jeho okolí, a to zejména únikem radioaktivních látek do životního prostředí. Následky radiační havárie se liší v závislosti na typu a povaze události, celkovém množství a složení směsi uniklých radionuklidů. Dále také na vlastnostech charakteru prostředí, do kterého jsou radionuklidy uvolňovány. (Státní ústav radiační ochrany, 2023)

Mimořádné události způsobené přírodními vlivy nebo lidskou činností mohou postihnout kohokoli, avšak pro každého nesou jiné důsledky, a to z důvodu zranitelnosti obyvatelstva. Některé osoby jsou vůči MU zranitelnější než jiné, a to kvůli obtížnosti možnosti přípravy, evakuace, ukrytí a celkové možnosti reagovat a zotavovat se z takových situací. Z tohoto důvodu je pro ochranu obyvatelstva spotřebováno větší množství zdrojů. Krizové plánování se tak musí uzpůsobit potřebám postižených osob. (Baker, Cormier, 2015)

2.3 Mimořádné události v režimu řízení Hasičského záchranného sboru České republiky

Mezi typy mimořádných událostí, které jsou operačně řízeny Hasičským záchranným sborem České republiky řadíme **požáry** (nízke budovy, výškové budovy, průmyslové objekty a sklady, nemocnice atd.), **dopravní nehody** (vyproštění osob, uvolnění komunikace, úklid vozovky nebo únik provozních kapalin), **živelní pohromy** (např. povodně, záplavy a deště, sesuvy půdy), **úniky nebezpečných látek** (na pozemní komunikaci, do půdy, do vodní plochy, do ovzduší atd.), **technické pomoci** (otevření

uzavřeného prostoru, likvidace hmyzu, destrukce objektu, odstraňování překážek, čerpání vody, asistence u sportovní a kulturní akce atd.), **záchranu osob a zvířat** a **ostatní mimořádné události**, mezi které patří např. radiační nehoda či havárie a evakuace.

Jednotky požární ochrany jsou vybaveny speciální technikou a speciálními prostředky pro řešení různých typů MU. K tomuto je také cíleně zaměřena odborná příprava jednotek. (Kolektiv autorů, 2015)

2.4 Varování a vyrozumění

Varování obyvatelstva a vyrozumění orgánů krizového řízení při nastalé mimořádné události je základní podmínkou úspěšné realizace opatření ochrany obyvatelstva v ohroženém území.

Varování je „*souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé MU ohroženému obyvatelstvu, vyžadující realizaci opatření na ochranu životů a zdraví obyvatelstva, majetku a životního prostředí.*“ (Kolektiv autorů, 2015) Po zaznění varovného signálu následuje tísňová informace, která informuje o rozsahu nebezpečí a nutných opatření a je sdělována především hromadnými sdělovacími prostředky.

Vyrozumění je „*souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující včasné předání informací o hrozící nebo již vzniklé MU složkám IZS, orgánům územní samosprávy a státní správy, PaPFO podle havarijního nebo krizového plánu.*“ (Kolektiv autorů, 2015) Vyrozumění zabezpečuje OPIS IZS.

Varování a vyrozumění je na území ČR zabezpečeno Jednotným systémem varování a vyrozumění (dále jen JSVV), který je zajišťován a provozován Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky. Systém je tvořen vyrozumívacími centry, datovými a rádiovými sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění. Mezi koncové prvky varování a vyrozumění patří rotační sirény, elektronické sirény a místní informační systémy, mezi které patří obecní rozhlas připojené do JSVV.

Jednotný systém varování a vyrozumění je tvořen systémem selektivního rádiového návěštění (zabezpečováno ovládnutím koncových prvků varování a vyrozumění) a koncovými prvky varování a vyrozumění (zabezpečována vlastní varování a vyrozumění obyvatelstva). Systém selektivního rádiového návěštění je neveřejný digitální systém a je určen pro zabezpečení specifických úkolů varování a vyrozumění. Systém je budován na krajské úrovni a má základní prvky:

- Vysílací infrastruktura – realizuje datové spoje mezi jednotlivými částmi systému, je tvořena sítí základových stanic, které zabezpečují pokrytí zájmových oblastí rádiovým signálem,
- zadávací terminály a přenosové cesty – umožňují vstup z vyznamovacích center jednotlivých úrovní do systému,
- koncové prvky – přijímače pro ovládání sirén a osobních přijímačů (pagerů).
(Kolektiv autorů, 2015)

2.5 Evakuace

Evakuace představuje opatření zabezpečující přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, strojů a také materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožení MU do míst zajišťující pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Evakuace se vztahuje na všechny osoby, které se nachází v prostoru MU kromě osob, které budou provádět záchranné práce, budou se podílet na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. Přednostně je evakuace plánovaná pro vybrané skupiny obyvatelstva.

Evakuace je prováděna při ochraně obyvatelstva před případnými následky hrozících nebo již vniklých MU nebo krizových situací. Evakuace se dělí podle různých hledisek např. na:

- **Objektovou** – pro obyvatelstvo jedné obytné budovy nebo malého počtu obytných budov. K objektové evakuaci je využíváno především požárně evakuačních plánů.
- **Plošnou** – pro obyvatelstvo části (nebo celého) urbanistického celku nebo pro větší územní prostor.

Podle doby trvání se evakuace dělí na:

- **Krátkodobou** – MU nevyžaduje dlouhodobé opuštění domova a pro evakuované obyvatelstvo se nezabezpečuje náhradní ubytování.
- **Dlouhodobou** – MU vyžaduje dlouhodobý (více než 24 hodinový) pobyt mimo domov. Pro obyvatelstvo se zabezpečuje nouzové ubytování.

Z hlediska způsobu realizace se evakuace dělí na:

- **Neřízenou** – obyvatelstvo opouští místo MU s cílem zabezpečit si náhradní ubytování vlastní péčí. Orgány odpovědné za evakuaci dohlíží na samovolný průběh evakuace a usměrňují ji tak, aby nedošlo k ohrožení života a zdraví osob.
- **Řízenou** – orgány odpovědné za evakuaci proces řídí a ovlivňují.

Orgány pro řízení evakuace jsou stálá pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko a přijímací středisko.

1. ***Stálá pracovní skupina krizového štábu*** zajišťuje:

- Řízení průběhu evakuace,
- koordinaci přepravy do evakuačních středisek,
- řízení přepravy z nástupních stanic hromadné přepravy do přijímacích středisek,
- dopravní prostředky,
- řízení nouzového zásobování,
- koordinaci činnosti evakuačních středisek a přijímacích středisek,
- spolupráci s orgány veřejné správy, zdravotnickými a humanitárními organizacemi,
- dokumentování průběhu evakuace.

2. ***Evakuační středisko*** se umísťuje mimo evakuační prostor a může být také místem nouzového ubytování. Evakuační středisko zajišťuje:

- Řízení přepravy do evakuačního střediska,
- vedení evidence o příjmu evakuovaných osob a poskytování pomoci při slučování evakuovaných rodin,
- přerozdělování evakuovaných osob do příjmových oblastí,
- vytvoření a označení místa pro podávání základních informací,
- první zdravotnickou pomoc,
- vytyčení tras k nástupním stanicím hromadné přepravy,
- nocleh a stravování pro personál a evakuované,
- udržování veřejného prostředku v místě evakuačního střediska,
- podávání informací o průběhu evakuace pracovní skupině krizového štábu.

3. **Přijímací středisko** musí být zřetelně označené nápisem (nebo mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní ochrany) a zajišťuje:
- Příjem evakuovaných,
 - přerozdělení evakuovaných,
 - první zdravotnickou pomoc,
 - informování orgánů o průběhu evakuace,
 - informování evakuovaných (zejména o místě nouzového ubytování a stravování),
 - informování orgánů veřejné správy, dotčených evakuačními opatřeními, o počtech a potřebách evakuovaných.

Evakuační středisko může plnit funkci přijímacího střediska nebo být místem nouzového ubytování. (Kolektiv autorů, 2015)

Činnost jednotek požární ochrany při provádění evakuace

Po nařízené evakuaci obyvatelstva spolupracuje velitel JPO v obci se starostou obce a podílí se zejména na varování osob, předání informací a pokynů k opuštění místa MU do určených míst, poskytnutí doplňující informace evakuovaným osobám, vytyčení evakuační trasy nebo případné dekontaminaci evakuovaných na dekontaminačních stanovištích. (Kolektiv autorů, 2015)

2.6 Nouzové přežití

Nouzové přežití patří mezi hlavní opatření ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech nebo krizových situacích. Nouzové přežití se zaměřuje především na nouzové ubytování, nouzové zásobování potravinami, pitnou vodou nebo hygienických potřeb, ale také na poskytování nouzových služeb, mezi které patří např. zdravotnická péče, nouzové dodávky energií a organizování humanitární pomoci. Zabezpečení nouzového přežití při MU je dáno zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS.

Nouzové přežití je zabezpečováno věcně příslušnými orgány, dalšími zainteresovanými subjekty a také samotnými občany. Jeho cílem je minimalizovat negativní dopady MU nebo krizové situace (dále jen KS) na zdraví a životy postiženého obyvatelstva. Opatření

nouzového přežití zpravidla navazují na evakuaci postiženého obyvatelstva nebo jsou poskytována v prostoru MU.²

Realizace opatření nouzového přežití je ukončena návratem obyvatelstva do původních bydlišť a obnovením funkcí kritické infrastruktury, kdy opatření již nebudou nutná. (Kratochvílová, 2005)

Nouzové zásobování potravinami

Nouzové zásobování potravinami může být zajištěno funkční částí distribuční sítě nebo smluvně dohodnutými subjekty. Lze také využít humanitární pomoc, avšak jen částečně. K zabezpečení stravování lze využít především stálé stravovací zařízení, mobilní stravovací zařízení nebo hromadné výdejny stravy. Seznam těchto subjektů je přílohou plánu nouzového přežití obyvatelstva, který je součástí havarijního plánu kraje.

Nouzové zabezpečení potravinami předpokládá určité množství a složení stravy, pitné vody a výběru jídel, ale měla by být zabezpečena také dietní strava. (Kolektiv autorů, 2015)

Nouzové ubytování

Nouzové ubytování je přednostně poskytováno v budovách či zařízeních, jež jsou majetkem obcí, měst nebo krajů. Jedná se o školy, ubytovny nebo tělocvičny. V těchto prostorách lze také připravit nebo upravit stravu a zabezpečit její výdej ve stálých jídelnách. Prostory musí být vybaveny dostatečnou kapacitou sociálních zařízení.

Mimo výše zmíněných prostor lze také využít i soukromá zařízení, mezi které patří např. hotely, kempy a soukromé domy. U těchto zařízení se však musí předem stanovit financování poskytnutých služeb. Seznam objektů vhodných k nouzovému ubytování zpracovává HZS kraje, který je součástí plánu nouzového přežití obyvatelstva. (Kolektiv autorů, 2015)

Nouzové zásobování pitnou vodou

Nouzovým zásobování pitnou vodou rozumíme zabezpečení pitné vody pro obyvatelstvo, které je v nezbytném množství pro jeho přežití a je poskytováno po nezbytně nutnou dobu pro potřebu obnovení funkce běžného zásobování.

² Nouzové přežití je realizováno v místě MU v případech specifických KS, jako je nedostatek potravin, epidemie, epizootie, znečištění zdrojů pitné vody, poruchy energetických sítí atd.

System nouzového zásobování vodou je souhrn věcných, materiálních, technických a také personálních prostředků vlastníků a provozovatelů vodovodů pro veřejnou potřebu a prostředků, které jsou uloženy v pohotovostních zásobách správy státních hmotných rezerv.

Doporučené dávky pitné vody jsou 5 litrů na osobu a den po dobu prvních dvou dnů a na třetí a další dny je doporučená dávka 10 až 15 litrů na osobu a den. Požadavky na jakost vody mohou být v podmínkách nouzového zásobování odlišné od požadavků na jakost pitné vody.

Nouzové zásobování vodou je v gesci hejtmana kraje po vyhlášení krizového stavu nebo při převzetí koordinace ZaLP. Dalším orgánem, který zabezpečuje nouzové zásobování vodou je HZS kraje – při řízení zásahu složek IZS. Nouzové zabezpečení vodou je poskytováno obyvatelstvu na celém území, kde je systém zásobování poškozen a to do doby, kdy je obnovena funkčnost běžných dodávek. HZS kraje má s hlavními dodavateli vody podepsané dohody o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci. (Kolektiv autorů, 2015)

Nouzové dodávky energií

Pod nouzové dodávky energií spadá elektrická energie, plyn a teplo, kdy se prioritně zabezpečuje zásobování zdravotnických a sociálních zařízení a objekty s nouzově ubytovanými osobami. HZS kraje má k dispozici náhradní proudové zdroje, které mohou být nasazeny např. v nemocnicích nebo v domovech s pečovatelskou službou.

Poskytování dodávek energií je prováděno na základě regulačního plánu. HZS kraje vede seznam kontaktů na havarijní služby dodavatelů energií pro území daného kraje, kdy má s významnými dodavateli sepsány dohody o spolupráci. (Kolektiv autorů, 2015)

Nouzové základní služby

Mezi základní nouzové služby je řazeno zejména ošacení, hygienické potřeby, lékárny, veterinární péče, truhlářství, pohřební služby nebo pohonné hmoty. Významnou oblastí základních služeb je poskytování sociálních služeb, jako např. pečovatelská služba. Nouzové základní služby se poskytují na postižených územích a také v místech, kam bylo obyvatelstvo evakuováno.

Humanitární pomoc

Humanitární pomocí rozumíme opatření v oblastech materiální, duchovní, zdravotní, sociální a právní. Humanitární pomoc je poskytována jednotlivci, skupinami, spolky, organizacemi (státní i nestátní) ve prospěch obyvatel, kteří byli postihnuti následky MU nebo KS. Cílem humanitární pomoci je zlepšení životních podmínek obyvatel. Formy humanitární pomoci jsou materiální, finanční, poradenská, psychosociální a duchovní.

Přehled nabídek a požadavků humanitární pomoci je veden státními orgány, orgány územních samosprávných celků a humanitárními organizacemi. Humanitární pomoc je zajišťována tak, aby nedošlo k jejímu znehodnocení či zneužití. Nezastupitelnou roli v této oblasti má HZS kraje, kdy se prostřednictvím velitele zásahu na účastí jednání krizového štábu ORP zjišťují potřeby obyvatel na postiženém území. Velitel zásahu navrhuje priority zajištění humanitární pomoci na území zasaženém MU a ve spolupráci s neziskovými organizacemi koordinuje distribuci humanitární pomoci tak, aby byla pomoc poskytnuta efektivně a včas. (Kolektiv autorů, 2015)

Humanitární pomoc poskytuje Česká republika také do zahraničí. Jedná se o pomoc zemím či regionům, které byly zasaženy dlouhodobou, komplexní humanitární krizí. Humanitární krize může být způsobena souběhem chudoby, bezpečnostní nestabilitou či ztíženými přírodními a klimatickými podmínkami.

Během roku 2023 zasáhlo Turecko a Sýrii silné zemětřesení. Zemětřesení způsobilo velký počet obětí a materiální škody. ČR vyslala do Turecka záchranný a vyprošťovací tým, který čítal 69 lidí a 8 psů. ČR se tak stala jednou z prvních zemí, která své týmy do Turecka poslala. Ministerstvo zahraničních věcí z humanitárního rozpočtu vyčlenilo 10 milionů korun českých. Částka sloužila k pokrytí nákladů, které byly spojeny s přepravou a nasazením týmu a také s materiální pomocí. Stejně tak, jako pro Turecko, i pro Sýrii bylo vyčleněno 10 milionů korun českých. Částka bude vynaložena na rozšíření stávajících projektů českých neziskových organizací realizovaných v Sýrii.

Ministr zahraničních věcí schválil v březnu 2023 výsledky dotačních výběrových řízení. Došlo k rozhodnutí o uvolnění finančních prostředků, které činí téměř 100 000 000 korun českých. Finanční prostředky poputují na dotační projekty, které jsou realizovány v Afghánistánu, Bangladéši, Barmě, Etiopii, Kambodži, Libanonu, Nigeru, Sýrii a Zambii. (Ministerstvo zahraničních věcí, 2023)

3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém je definován jako „koordinovaný postup jeho složek při přípravě na MU a při provádění ZaLP.“ (Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS) IZS se dělí na základní ostatní složky.

Od 90. let minulého století se setkáváme se změnami v celé společnosti, ale také s problémy různého charakteru, kdy počet negativních událostí, živelních pohrom a antropogenních havárií značně rostl. Vzhledem ke komplikovanosti jejich eliminace docházelo k závěru, že je nutné prohloubit spolupráci mezi jednotlivými složkami, které se podílejí na ZaLP při vzniku MU. Jedním ze zásadních problémů byla určitá legislativní problematika pro vznik každodenních MU. I když existoval právní rámec pro např. požární ochranu, neexistoval právní rámec pro oblast ochrany obyvatelstva jako celek. Ve snaze tento problém vyřešit byly prosazovány dva přístupy k řešení, kterými byly:

1. Předpoklad vybudování komplexního hierarchizovaného záchranného systému, který by byl na bázi stálých institucí, které by se zabývaly všemi aspekty záchrannosti a jejich hlavní náplní mělo být zabezpečení efektivního plošného využití sil a prostředků (dále jen SaP) a provádění ZaLP při katastrofách. Tato varianta byla podporována především orgány civilní ochrany. Mezi nedostatky prvního předpokladu patřila skutečnost, že systém civilní ochrany byl budován především pro ochranu obyvatelstva v době války. Jeho „zpohotovnění“ tak bylo značně zdlouhavé a neodpovídalo potřebám okamžitého operativního zásahu.
2. Předpoklad vycházel z praktických dlouholetých zkušeností záchranných složek, které spolu spolupracovaly při každodenních událostech. V mnoha případech nastalých MU nebyla spolupráce složek jednoznačně právně definována a nebyla jasná odpovědnost za celkový výsledek zásahu. K tomuto uskutečnění tak stačilo pouze legislativně definovat a realizovat potřebné kompetence. Součinnost byla založena na spolupráci tří základních složek (hasičů, zdravotnické záchranné služby a policie).

Objektivní, ale také historické důvody vedly k tomu, že byla dána přednost přístupu zvýšení úrovně spolupráce tří základních složek.

Ve vzniklé samostatné České republice vznikly zásady pro vytvoření Komplexního záchranného a bezpečnostního systému ČR. Vzniklý Integrovaný záchranný systém byl

vytvořen především pro provádění ZaLP při živelních pohromách a jiných MU, kdy při tvorbě zásad IZS a v něm postavení jednotlivých složek vycházelo především z analýzy obecně závažných právních předpisů, které opravňovaly jednotlivé složky k činnosti a odpovědnosti za splnění úkolů při likvidačních pracích, z reálného a časově dostupného nasazení SaP a z možnosti iniciace systému prostřednictvím zavedených telefonních linek tísňového volání.

Celý složitý proces byl završen přijetím balíčku krizových zákonů v roce 2000. (Lošek, 2013)

3.1 Základní složky

Mezi základní složky IZS řadíme HZS ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, Policii ČR a poskytovatele zdravotnické záchranné služby.

Základní složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku MU, dále její vyhodnocení a také neodkladný zásah v místě MU. Jejich SaP jsou rozmístěny po celém území ČR.

Hasičský záchranný sbor České republiky

Základní složkou HZS ČR se dotýká zákon č. 320/2015 Sb., o HZS ČR. Jedná se o bezpečnostní sbor, který má základní úkol chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a také majetek před požáry a jinými MU.

Hasičský záchranný sbor České republiky se podílí na bezpečnosti ČR a mezi jeho úkoly patří plnění a organizování:

- Požární ochrany,
- ochrany obyvatelstva,
- civilního nouzového plánování,
- IZS,
- krizového řízení a dalších úkolů stanovených právními předpisy.

Jednotky požární ochrany

Jednotkami požární ochrany se zabývá zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Mezi základní úkoly JPO patří provádění požárního zásahu, provádění záchranných prací při MU a informování o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému HZS kraje.

Mezi druhy JPO patří jednotka HZS kraje, jednotka MV-GŘ HZS ČR, jednotka záchranného útvaru, jednotka HZS podniku, jednotka sboru dobrovolných hasičů obce a jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

Policie České republiky

Policie ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, kterému se věnuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

Mezi úkoly Policie ČR patří:

- Chránit bezpečnost (osob, majetku) a veřejný pořádek,
- přecházet trestné činnosti,
- plnit úkoly podle trestního řádu,
- zajištění připravenosti k řešení KS spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem na území kraje,
- plnění úkolů dle mezinárodních smluv.

Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Poskytovatelům zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS) se věnuje zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě a také vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon č. 374/2011.

Mezi úkoly poskytovatelů ZZS patří:

- Nepřetržitý příjem volání na linku 155,
- spolupráce s cílovým poskytovatelem akutní lůžkové péče,
- vyšetření pacienta a poskytnutí zdravotní péče,
- poskytování zdravotní péče a nepřetržité sledování ukazatelů základních životních funkcí pacienta během jeho přepravy,

- přeprava pacienta letadlem za podmínek soustavného poskytování neodkladné péče během přepravy,
- přeprava tkání a orgánů k transplantaci letadlem,
- třídění osob zdravotně postižených podle odborných podmínek urgentní medicíny při hromadném postižení osob v důsledku MU nebo KS. (Sadílek, 2019)

3.2 Ostatní složky

Mezi ostatní složky IZS patří vyčleněné SaP ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní a jiné služby, zařízení civilní ochrany a neziskové organizace.

Ostatní složky poskytují plánovanou pomoc na vyžádání, což se zahrnuje do poplachového plánu IZS. Pomoc na vyžádání poskytují např. ministerstva, vojenské záchranné útvary nebo ostatní osoby, které jsou k tomuto smluvně vázány.

Armáda České republiky

Armáda České republiky (dále jen AČR) patří mezi vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil a je jejich hlavní složkou. Ozbrojeným silám se věnuje zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR. AČR je využívána k zajištění bezpečnosti státu, kdy je jejím základním úkolem bránit republiku proti vnějšímu napadení a mezi další úkoly AČR patří např. zajištění ochrany státních hranic nebo plnění úkolů služby pořádkové policie. Síly a prostředky Armády České republiky k záchranným pracím jsou vyžadovány cestou OPIS IZS.

Vězeňská služba

Z typového plánu, který byl zpracován Ministerstvem vnitra vyplývá, že povinností vězeňské služby je zvýšit kontrolní činnost ve vazebních věznicích a rozšířit kapacitu vazebních věznic a věznic. Vláda má právo povolát příslušníky vězeňské služby k plnění úkolů služby pořádkové policie nebo ochranné služby PČR, a to v situaci, kdy nebudou SaP PČR dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti. Povolání příslušníků vězeňské služby se provádí na nezbytně nutnou dobu. (Sadílek, 2019)

3.3 Úrovně koordinace složek integrovaného záchranného systému

Existují tři úrovně koordinace složek IZS, a to taktická, operační a strategická. Úrovně koordinace se rozlišují podle toho, kdo při zásahu při mimořádné události provádí koordinaci

záchranných a likvidačních prací v místě zásahu. Místem zásahu je prostor, kde se projevují účinky mimořádné události nebo kde se tyto projevy předpokládají. Koordinace může být prováděna velitelem zásahu, operačním a informačním střediskem nebo starostou obce s rozšířenou působností (případně hejtmánem kraje nebo Ministerstvem vnitra).

Taktická úroveň

Taktická úroveň je prováděna velitelem zásahu v místě zásahu. Velitelem zásahu je v tomto případě zpravidla velitel JPO nebo příslušník HZS s právem přednostního velení. Pokud však není v místě zásahu ustanoven velitel, řídí součinnost zasahujících složek velitel nebo vedoucí zasahujících SaP IZS, která v místě zásahu provádí převažující činnost.

Mezi základní oprávnění velitele zásahu patří např.:

- Zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu,
- nařídit bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb a terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik, které vznikly MU,
- vyzvat PO nebo FO k poskytnutí osobní či věcné pomoci,
- zřídit štáb velitele zásahu jako svůj výkonný orgán a určit náčelníka a členy štábu,
- rozdělit místo zásahu na sektory (úseky) a stanovit jejich velitele. (Sadílek, 2019)

Operační úroveň

Operační úroveň je prováděna na úrovni OPIS. Do jejich kompetence spadá také zřizování linek tísňového volání. OPIS povolává ostatní složky IZS podle poplachového plánu na žádost velitele zásahu.

Strategická úroveň

Na úrovni strategické hovoříme o přímém zapojení starosty ORP, hejtmána kraje či MV do koordinace ZaLP, kteří využívají krizový štáb jako svůj poradní orgán. Pro koordinaci ZaLP jsou zpracovány havarijní plány kraje a vnější havarijní plán. Na strategické úrovni lze zapojit SaP (podle územně příslušného poplachového plánu IZS) zahraniční pomoci, a to v době, kdy je MU ohodnocena nejvyšším stupněm poplachu. (Sadílek, 2019)

3.4 Cvičení složek integrovaného záchranného systému

Pro odbornou přípravu složek IZS i orgánů krizového řízení jsou prováděna cvičení složek IZS, a to prověřovací a taktická. Postup při přípravě a provedení cvičení je stanoven pokynem GR HZS ČR.

Prověřovací cvičení

Prověřovací cvičení je určeno pro ověření přípravy složek IZS k provádění ZaLP, k prověření havarijních plánů nebo k ověření součinnosti mezi složkami IZS. Oprávnění nařídit prověřovací cvičení má ministr vnitra, generální ředitel HZS ČR, hejtman kraje nebo ředitel HZS kraje.

Taktické cvičení

Taktické cvičení je určeno k ověření přípravy složek IZS a orgánů, které se podílejí na provedení a koordinaci ZaLP při MU. Oprávnění nařídit toto cvičení má, stejně jak u prověřovacího cvičení, ministr vnitra, generální ředitel HZS, hejtman kraje nebo ředitel HZS kraje.

Fáze organizace cvičení složek integrovaného záchranného systému

Organizaci cvičení lze členit na tři etapy: přípravnou, realizační a vyhodnocovací.

Přípravná etapa začíná zařazením cvičení do plánu úkolů – obsahuje výběr místa cvičení, přípravu štábů HZS krajů, OPIS IZS, JPO a dalších složek IZS a orgánů. Etapa končí schválením požadované dokumentace cvičení.

Realizační etapa začíná samotným vyhlášením simulované MU podle schváleného plánu cvičení a končí provedením cvičení (provedení ZaLP zapojenými složkami IZS) nebo rozhodnutím řídicího cvičení.

Vyhodnocovací etapa začíná sběrem hodnotících zpráv od členů rozhodčí skupiny podle úrovně a rozsahu cvičení. Následuje zahájení činnosti vyhodnocovací skupiny, která zodpovídá za komplexní analýzu cvičení, zpracování návrhu na opatření a závěry z jednotlivých pracovišť. Dále dojde ke zpracování závěrečného vyhodnocení. Etapa končí předložením hodnocení osobě, která cvičení nařídila a případným projednáním navrhovaných opatření. (Kolektiv autorů, 2015)

4 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY

Jednotka požární ochrany je organizovaný útvar s vnitřní hierarchií a dělbou práce, který je tvořený hasiči, požární technikou a věcnými prostředky PO. JPO jsou zřizovány státem, obcí nebo PaPFO za podmínek stanovených zákonem č. 133/1985 Sb., na provádění základních úkolů, kterými jsou:

- Požární zásah podle příslušné dokumentace PO nebo při soustředění a nasazování SaP a
- záchranné práce při živelních pohromách a jiných MU.³

Mimo výše zmíněné dva základní úkoly také plní úkoly na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva. Je důležité si uvědomit, že úkolem JPO není likvidovat MU, ale omezit vzniklá rizika. Z toho vyplývá, že jednotky požární ochrany nemají činit veškerá opatření, která vedou k likvidaci MU, ale jen opatření, která jsou nutná k bezprostřednímu odstranění hrozby ohrožení života, majetku nebo životního prostředí.

Na úseku ochrany obyvatelstva se JPO podílejí na evakuaci obyvatelstva, označování oblastí s výskytem nebezpečných látek, varování obyvatelstva, dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku a na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

Jednotka požární ochrany je charakterizována **velikostí** (vyjádřena počtem hasičů v ní), **kategorií** (vyjadřující hodnotu pro použití k zásahům) a **taktickou hodnotou** (schopnost provádět určitý rozsah činností odpovídající velikostí JPO a jejímu vybavení pro výjezd jednotky z místa dislokace k zásahu). (Hanuška, 2008)

Zásahem rozumíme činnost, kterou jednotka plní své úkoly. Začíná vyhlášením poplachu a končí návratem do místa dislokace jednotky z místa zásahu. Vyhlášení poplachu obsahuje druh zásahu, adresu místa zásahu, SaP jednotky PO vysílané k zásahu a další údaje, které upřesňují okolnost události, kterou zásah vyvolala a také trasu přepravy na místo zásahu. Po vyhlášení poplachu následuje přijetí zprávy o události ohlašovou požáru či operačním střediskem.⁴ JPO má za povinnost také neprodleně ohlásit svůj výjezd k zásahu příslušnému operačnímu středisku. (Hanuška, 2008)

³ Obsahem těchto prací je odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých MU, a to zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí.

⁴ Ohlašovna požáru vyhláší poplach jen místní jednotce, operační středisko může vyhlásit poplach kterékoli jednotce ve své územní působnosti.

4.1 Druhy jednotek požární ochrany

Jednotkami požární ochrany jsou jednotka HZS kraje, jednotka HZS podniku, jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku a vojenská hasičská jednotka. (Richter, 2018)

Jednotka Hasičského záchranného sboru kraje

Jednotka je zřízena jako součást HZS krajů a jejich zřizovatelem je stát, který zřídil HZS ČR jako svou organizační složku. Jejich územní působnost k zásahu je na části území kraje a prostřednictvím operačního a informačního střediska zajišťují nepřetržitý příjem tísňových zpráv o požárech a jiných MU na daném území, organizují soustředění SaP při požárech a MU.

Jednotky HZS krajů disponují včetně základní techniky a věcných prostředků také speciální technikou. V těchto jednotkách vykonávají službu příslušníci HZS ČR na základě zákona o služebním poměru. Jednotka spadá do kategorie JPO I.

Jednotka HZS kraje zajišťuje odbornou přípravu velitelů a strojníků dobrovolných jednotek PO a velitelů HZS podniků. Poskytují také technickou pomoc jednotkám sboru dobrovolných hasičů obcí a zkoušky některých věcných prostředků JPO. (Hanuška, 2008)

Jednotka hasičského záchranného sboru podniku

Zřizovatelem jednotky je právnická nebo podnikající fyzická osoba, které tato povinnost vyplynula z rozhodnutí orgánu státního požárního dozoru. Zřízení této jednotky je vázáno na systém zajištění PO podniku nebo určité technologie. Musí vyplynout z dokumentace zdolávání požáru a nebo z posouzení požárního nebezpečí (předloží právnická nebo podnikající fyzická osoba prověřující činnost se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím HZS kraje).

Jednotka HZS podniku působí pro podnik, kterým byla zřízena a zařazujeme ji do kategorie JPO IV. Pokud právnická osoba poskytuje pomoc při zdolávání požáru svoji JPO, je jejím právem požadovat úhradu nákladů po právnické osobě, pro jejíž prospěch jednotka zasahovala. Službu v JPO podniku vykonávají zaměstnanci, kteří vykonávají činnost v jednotce jako své zaměstnání. Zrušení jednotky lze provést pouze se souhlasem HZS kraje. (Hanuška, 2008)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Jednotka je zřizována obcemi a některé větší obce mají těchto jednotek více. Jednotka je zpravidla organizační složkou a nemá právní subjektivitu.

Výkon služby v jednotce sboru dobrovolných hasičů (dále jen SDH) vykonávají členové určení obcí a nemusí být v pracovně právním vztahu k obci, avšak mohou mít smlouvu s obcí o činnosti v jednotce. Služba je vykonávána na základě dobrovolnosti a činnost členů při zásahu se považuje za výkon občanské povinnosti. Záleží na obci, zda někteří členové budou v pracovně právním vztahu (budou činnost vykonávat jako svoje zaměstnání) na základě smlouvy o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce.

Obci je uložena zákonem povinnost zřídit JPO a jde o tzv. samostatnou působnost obce. Ve vztahu k jednotce SDH patří mezi další povinnosti obce:

- Poskytnutí odměnu členům za zásah,
- udržení její akceschopnosti,
- zabezpečení odborné přípravy členů,
- zabezpečení materiálních a finančních potřeb jednotce,
- zajištění péče o členy jednotky SDH,
- poskytnutí náhrady ušlého výdělku členům jednotky, kteří se ve své pracovní době zúčastní zásahu,
- zabezpečení a úhrada pro členy jednotky preventivní zdravotní prohlídky,
- zabezpečení výstavby a údržby objektů požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení,
- zabezpečení zdrojů vody pro hašení požárů,
- umožnění dislokace jednotek HZS kraje v katastrálním území obce a přispívání na provoz a vybavení těchto jednotek,
- spolupráce se sousedními obcemi.

Kategorie JPO se rozdělují do kategorií JPO II, JPO III a JPO V. Velitele jednotky SDH obce jmenuje a odvolává starosta obce. (Hanuška, 2008)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku

Jednotka SDH podniku je zřizována právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, které tato povinnost vyplynula z rozhodnutí orgánu státního požárního dozoru HZS kraje. Její zřízení musí vyplynout z dokumentace zdolávání požárů nebo z posouzení požárního nebezpečí. Jednotka působí místně pro podnik, pro který byla zřízena a je zařazena do kategorie JPO VI.

Jednotka SDH podniku se skládá ze zaměstnanců právnické nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání. Jedná se o zaměstnance určené zaměstnavatelem pracovní smlouvou k činnosti v jednotce a vykonávají v podniku jinou profesi, avšak pro zvýšení akceschopnosti sem lze zařadit také osoby vykonávající tuto činnost jako své zaměstnání. Velitele jednotky jmenují a odvolávají právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby a jednotku lze zrušit pouze se souhlasem HZS kraje. (Hanuška, 2008)

Vojenská hasičská jednotka

Zvláštním druhem JPO je vojenská hasičská jednotka, která má místní působnost ve vojenských objektech, útvarech, zařízeních, vojenských záchranných útvarech a u právnických osob založených nebo zřízených Ministerstvem obrany. Složení jednotky může být zpravidla z občanských zaměstnanců AČR, kteří službu v jednotce vykonávají jako své zaměstnání. (Hanuška, 2008)

Vojenští hasiči zabezpečují jen vojenské výcvikové prostory, letecké a muniční základny a základny pohonných hmot a maziv. Zmíněná místa jsou z nejrizikovějšími místy z hlediska požárů.

V gesci Ministerstva obrany je zřizování, vnitřní organizace a vybavení jednotky požární technikou a věcnými prostředky, podmínky výkonu služby, odborná způsobilost, odborná příprava, nástupní odborný výcvik, zdravotní způsobilost a funkční označení členů vojenských hasičských jednotek, které nesmí být zaměnitelné s hodnotným označením příslušníků HZS ČR. Vozidla, která jsou využívána vojenskými hasiči, prochází rozsáhlou modernizací. Modernizace souvisí s reformou ozbrojených sil. Jedná se o zabezpečení leteckých základen, které musí mít techniku s větším objemem.

Jelikož vojenské hasičské jednotky nejsou v systému plošného pokrytí území republiky, není jim přiřazena kategorie jednotky. (Hanuška, 2008)

4.2 Kategorie jednotek požární ochrany

Pro účely plošného pokrytí jednotkami PO se JPO dělí do následujících kategorií:

- **Kategorie JPO I** – jedná se o jednotku HZS ČR, která zajišťuje výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu hasičů (1+3), družstev (1+5)⁵ nebo jejich kombinaci. Jednotka poskytuje pomoc obcím svou speciální a ostatní technikou v území své působnosti a v místě dislokace plní úkoly místní JPO.
- **Kategorie JPO II/1** – jedná se o jednotku SDH obce, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu, která je zřizována zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000.
- **Kategorie JPO II/2** – jedná se o jednotku SDH obce, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu. Je zřizována ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000.
- **Kategorie JPO III** – jedná se o jednotku SDH obce, která zabezpečuje výjezd družstva. Je zřizována ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000.
- **Kategorie JPO IV** – jedná se o jednotku HZS podniku, která je zřizována právnickou nebo podnikající fyzickou osobou. Jednotka poskytuje speciální techniku zpravidla na základě písemné dohody na výzvu OPIS HZS ČR.
- **Kategorie JPO V/1** – jedná se o jednotku SDH obce, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu. Jednotka je zřizována ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200.
- **Kategorie JPO V/2** – zabezpečuje výjezd družstva a je zřizována v obci s počtem obyvatel nad 200.
- **Kategorie JPO VI** – jedná se o jednotku SDH podniku, která je zřizována právnickou nebo podnikající fyzickou osobou. Jednotka poskytuje speciální techniku na základě písemné dohody. (Sbor dobrovolných hasičů Domažlice, 2022)

⁵ Velitel a 3 nebo 5 hasičů.

5 PŘIPRAVENOST JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY NA DANOU MIMOŘÁDNOU UDÁLOST

Hasičský záchranný sbor kraje zpracoval ve spolupráci s obcemi analýzu potřeb zajištění plnění úkolů ochrany obyvatelstva jednotek požární ochrany z pohledu jednotky plnící obecné úkoly pro ochranu obyvatelstva a z pohledu předurčené jednotky plnící speciální úkoly pro ochranu obyvatelstva. Analýza byla zpracována na základě havarijních plánů a předpokladu vzniku mimořádných událostí.

Jednotky požární ochrany při zásahu provádí zdolávání požárů, ZaLP, podílí se na evakuaci obyvatel, na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek, na varování obyvatel, na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku a také se podílí na humanitární pomoci obyvatelstva a zajištění podmínek pro nouzové přežití obyvatelstva.

Mezi speciální činnosti prováděné jednotkami požární ochrany patří např. ZaLP při dopravních nehodách a při haváriích s únikem nebezpečných látek. Dále také technická pomoc při odstraňování následků MU, což zahrnuje vyprošťování osob a zvířat, transport raněných z místa MU nebo odstraňování následků povodní.

Při mimořádné události typu *dopravní nehoda* provádí jednotky požární ochrany záchranné a likvidační práce, konkrétně např. organizaci průzkumu, organizaci místa zásahu, zajišťování přítomnosti nebezpečných látek, organizaci výměny informací o situaci na místě zásahu (s PČR, poskytovatelem ZZS atd.), předávání informací o situaci a vývoji na místě zásahu operačním střediskům, povolávání orgánů veřejné správy na místo dopravní nehody, hašení požárů, vyprošťování osob z havarovaných vozidel atd.

5.1 Odborná příprava

Pravidelná odborná příprava a odborná způsobilost členů jednotky je základem zajištění akceschopnosti JPO. Povinnost vykonávat funkci pouze s požadovanou odbornou způsobilostí vyplývá ze zákona o požární ochraně zejména pro velitele, strojníky a techniky speciálních služeb JPO. Základní odborná příprava ostatních členů jednotky je v gesci velitele jednotky požární ochrany. Člen jednotky může samostatně vykonávat službu při zdolávání požáru až po absolvování základní odborné přípravy.

V roce 2013 byly vydány osnovy kurzu Technik ochrany obyvatelstva. Kurz je určen pro členy jednotek jednotky SDH obce, techniky ochrany obyvatelstva nebo velitele družstev. V kurzu jsou členové jednotky seznámeni s:

- Legislativními předpisy,
- evakuací obyvatelstva,
- nouzovým přežitím obyvatelstva a humanitární pomocí,
- činností jednotek při povodních a při poškození budov,
- nebezpečnými látkami a ochranou jednotlivce při úniku nebezpečných látek,
- psychosociální péčí o postižené obyvatelstvo.

Člen, který se chce kurzu zúčastnit musí absolvovat základní odbornou přípravu. Kurz je poté ukončen závěrečnou zkouškou, která se koná před zkušební komisí. Závěrečná zkouška se skládá z praktické zkoušky a závěrečného testu. Po absolvování kurzu člen získá potřebné znalosti k plnění funkce u jednotky SDH obce.

Další formou odborné přípravy členů JPO je také taktické cvičení. Způsob přípravy cvičení je vhodný pro předurčené jednotky.

Mezi pomůcky pro odbornou přípravu JPO v oblasti ochrany obyvatelstva patří Příručka pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva a Metodické listy Bojového řádu JPO. (Kolektiv autorů, 2015)

5.2 Věcné prostředky požární ochrany a požární technika

Věcné prostředky požární ochrany jsou prostředky, které se využívají k ochraně, záchraně a evakuaci osob, k hašení požáru a také prostředky, které se využívají při činnosti jednotky požární ochrany při záchranných a likvidačních pracích a k ochraně obyvatelstva při plnění úkolů civilní ochrany, případně také při činnosti požární hlídky.

Mezi věcné prostředky požární ochrany řadíme hasící přístroje, osobní ochranné pomůcky, prostředky pro záchranu a evakuaci osob (seskokové matrace, plachty a záchranné tunely, žebříky nebo vyprošťovací zařízení), prostředky pro práci ve výškách, nad volnými hloubkami, na vodě, ve vodě a pod hladinou, prostředky pro práci s nebezpečnými látkami a pro dekontaminaci, požární výzbroj, stejnokrojové a výstrojní součástky a doplňky, spojovací a komunikační prostředky a technologie operačních středisek, hasiva a příměsi do hasiv, požární příslušenství a přenosné zásahové prostředky.

Vyhrazenými druhy požární techniky, věcnými prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízeními rozumíme požární techniku, pro kterou jsou stanoveny technické podmínky zvláštním předpisem⁶, věcné prostředky požární ochrany a pořádně bezpečnostní zařízení, na jejichž projektování, instalaci a provoz, kontrolu, údržbu a opravy jsou kladeny zvláštní požadavky.

Mezi vybrané vyhrazené věcné prostředky požární ochrany řadíme radiostanice používané v rádiových sítích požární ochrany, přilby pro hasiče, autonomní dýchací přístroje s otevřeným okruhem na tlakový vzduch, motorové stříkačky, ochranné oděvy pro hasiče, protichemické ochranné oděvy pro hasiče, pracovní stejnokroj II pro hasiče, trika s dlouhými rukávy a krátkými rukávy pro hasiče a pulovr s dlouhými rukávy a bez rukávů pro hasiče. (Kratochvíl, 2009)

Prostředky pro záchranu a evakuaci osob

Mezi prostředky pro záchranu a evakuaci osob řadíme křísící přístroje, vyprošťovací zařízení, záchranné seskokové matrace a evakuační rukáv.

Křísící přístroje slouží pro resuscitaci, dávkování kyslíku při zástavě dechu nebo poruchách dýchání. Křísící přístroje dělíme na automatické (řídí se samočinně všechny dechy a výdechy zachraňovaného, lze nastavit parametry pro zachraňovaného) a poloautomatické (lze nastavit parametry zachraňovaného, ale funkci vdechů řídí zachránce). Mezi křísící přístroje patří např. Saturn OXY nebo Ruční křísící přístroj RK 34.

Vyprošťovací zařízení slouží zejména pro vyprošťování osob (při dopravních nehodách, v rámci technických zásahů atd.). Zařízení dělíme na hydraulické, pneumatické, ruční a pomocné. Patří sem např. hydraulický stříhač, hydraulické nůžky nebo hydraulické rozpínače.

Záchranné seskokové matrace se v praxi využívají např. při záchraně sebevrahů.

Evakuační rukáv slouží k evakuaci osob z budov. Jako příklad můžeme uvést typ EUROACE S-1-F/N, který je ve výbavě automobilových plošin.

Prostředky pro práci s nebezpečnými látkami

Mezi prostředky pro práci s nebezpečnými látkami řadíme protichemické ochranné oděvy, záchytnou vanu pro hrubou očistu, dekontaminační sprchu, pneumatické ucpávky,

⁶ Vyhláška MV č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky.

pneumatické těsnící vaky, multifunkční víceplynový detektor, sorbenty kapalin a normé stěny.

Protichemické ochranné oděvy jsou oděvy vyrobené z chemicky odolných materiálů. Oděvy se dělí na plynotěsné (pro použití v nedýchatelném nebo agresivním prostředí) a neplynotěsné (určený zejména proti kapalným chemickým látkám a proti znečištění).

Záchytná vana pro hrubou očištění slouží k hrubé očištění protichemických ochranných oděvů. Hrubá očištění se provádí pomocí postřikového sprchového rámu a ručně pomocí kartáčů.

Dekontaminační sprcha je tvořena nosným rámem, záchytnou vanou a sprchovou kabinou a sprchová kabina má vstupní a výstupní rolovací zástěny.

Pneumatické ucpávky jsou pogumované vyztužené vaky různých tvarů a velikostí plněné stlačeným vzduchem. Využívají se na utěsnění trhlin, děr a otvorů.

Pneumatické těsnící vaky se používají pro utěsnění kanálů, šachet, potrubí nebo stok.

Multifunkční víceplynový detektor se využívá pro detekci organických těkavých látek, toxických a výbušných plynů a kyslíku pomocí samostatných vyměnitelných senzorů.

Sorbenty kapalin jsou látky a materiály schopné vázat na sebe kapalinu, pohlcovat ji nebo s ní reagovat.

Normé stěny slouží k oddělení plovoucího znečištění od vodní hladiny. Jedná se především o ropné produkty.

Požární výzbroj

Požární výzbroj se skládá z hasičské sekyrky, svítilny, pracovního stejnokroje, hasičského pásu a chemického světla.

Hasičské sekyry jsou osobní pracovní výzbrojí a slouží ke zdolávání menších překážek při zásahu. Jsou vyrobeny z kvalitní oceli na jedné straně s břitem a na druhé straně s hrotem. Dělí se na sekyry s dřevěnou násadou a sekyry v celokovovém provedení.

Svítilny patří také mezi osobní pracovní výzbroj a slouží k osvětlení prostoru ve tmě nebo při snížené viditelnosti. Patří mezi nezbytnou výbavu při zásazích v uzavřených prostorách a uzavřených objektech.

Pracovní stejnokroj je osobní pracovní výstroj, která je určena pro činnost na stanici a v případě pracovních stejnokrojů pro práci u technických zásahů.

Hasičský pás jinak také nazývaný pracovní polohovací pás je osobní pracovní výstrojí a slouží k zajištění bezpečnosti při práci ve výškách, nad volnou hloubkou, při výstupu nebo sestupu.

Chemické světlo slouží jako náhradní zdroj osvětlení, výstražné světlo a pro další všestranné využití. Využívá se pro práci pod vodou a také při práci ve výbušném prostředí. (Kratochvíl, 2009)

Požární technika

Požární technikou rozumíme požární automobily, požární přívěsy, návěsy, kontejnery, plavidla, vznášedla a letadla.

Požární automobily slouží pro plnění úkolů jednotek požární ochrany. Podle účelu je dělíme na **základní zásahové** (dopravní automobil, automobilová stříkačka, cisternová automobilová stříkačka, rychlý zásahový automobil atd.), **speciální zásahové** (automobilový žebřík, automobilová plošina, vyprošťovací automobil (Obr. 2) atd.) a **pomocné** (osobní automobil, autobus, traktor atd.). (Kratochvíl, 2009)

Obrázek 2 Vyprošťovací automobil

Zdroj: www.hzs.cz, 2023

6 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část je zpracována na základě prostudování literárních, legislativních a internetových zdrojů. Autor při zpracování využil publikace autorů, kterými jsou např. Richter, Kratochvíl nebo Sadílek. Mezi nejvíce využitou literaturu patřila Ochrana obyvatelstva a krizové řízení od kolektivu autorů. Legislativním zdrojem byl např. zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a byly využity také zahraniční zdroje, konkrétně např. webové stránky Světové zdravotnické organizace (World Health Organization). Jednotlivé kapitoly obsahují pojmy, právní normy a uvedení do problematiky jednotek požární ochrany k pochopení tématu závěrečné práce.

Autor v teoretické části závěrečné práce charakterizuje jednotky požární ochrany a jejich zařazení do kategorií a také věcné prostředky a požární techniku, kterými disponují jednotky požární ochrany.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

„Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje je správním orgánem na úseku požární ochrany, organizační složkou státu a účetní jednotkou.“ (Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2022)

Organizační řád Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje (dále jen HZS MSK) stanovuje organizační strukturu HZS MSK. Struktura je tak členěna **na krajské ředitelství a územní odbory**. Ředitelství se vnitřně člení na:

- Úseky (v čele náměstek krajského ředitele),
- kancelář krajského ředitele,
- pracoviště interního auditu a kontroly,
- pracoviště pro evropské fondy a zahraniční spolupráci.

Úseky a kancelář krajského ředitele jsou dále členěny na oddělení.

„Územní odbory (dále jen ÚO) jsou zřízeny pro zabezpečení výkonu státní správy na úseku požární ochrany, IZS, ochrany obyvatelstva a k plnění stanovených úkolů na úseku krizového řízení.“ (Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2022) V čele ÚO stojí ředitel územního odboru. Místní působnost je dána územím okresu, ve kterém daný odbor sídlí. V čele stanic, ve kterých sídlí jednotky HZS kraje, stojí velitel stanice, který má velitelskou pravomoc při řízení zásahu JPO.

V Moravskoslezském kraji se nachází celkem šest územních odborů, kterými jsou: Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava. V ÚO Bruntál jsou lokalizovány 3 stanice (Bruntál, Krnov a Rýmařov). V rámci kraje se nejvíce stanic nachází v ÚO Ostrava, a to celkem 6 (Ostrava-Zábřeh, Ostrava-Fifejdy, Ostrava-Poruba, Ostrava-Jih, Ostrava-Slezská Ostrava, Ostrava-Přívoz).

7.1 Organizační struktura krajského ředitelství

Krajské ředitelství je členěno na kancelář krajského ředitele, úsek prevence a civilní nouzové připravenosti, úsek IZS a operačního řízení, úsek ekonomiky, pracoviště interního auditu a pracoviště pro evropské fondy a zahraniční spolupráci. V čele HZS stojí ředitel HZS kraje, kterým je v rámci MSK v současnosti plk. Ing. Radim Kuchař, a to od dubna 2022. Krajský ředitel má při řízení jednotek požární ochrany velitelskou pravomoc a při jeho dlouhodobě

nepřítomnosti vykonává jeho pravomoci náměstek krajského ředitele pro IZS a operační řízení.

Organizaci a koordinaci činností krajského ředitelství, agendy v oblasti personální práce mezd, vzdělávání, právní nebo psychologické služby jsou v gesci **kanceláře krajského ředitele**. Ta se člení na právní a organizační oddělení, personální oddělení a psychologické pracoviště s laboratoří.

Úsek prevence a civilní nouzové připravenosti tvoří oddělení stavební prevence, kontrolní činnosti a zjišťování příčin požárů (to odpovídá za zabezpečení výkonu státní správy v oblasti PO) a oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení (to odpovídá za řešení problematiky ochrany obyvatelstva – varování, evakuace, nouzové přežití a také koordinuje preventivně výchovnou činnost).

Úsek IZS je rozdělen na oddělení IZS, služeb, komunikačních a informačních systémů, krajské operační a informační středisko a integrované bezpečnostní centrum. Úsek má v gesci řešení problematiky IZS kraje, koordinaci záchranných prací, spolupráci složek IZS, kontrolu činností JPO, akceschopnost techniky a technických prostředků požární ochrany, výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí. Integrované bezpečnostní centrum spolu s krajským operačním a informačním střediskem (dále jen KOPIS) odpovídá za krizovou komunikaci. KOPIS a integrované bezpečnostní centrum je provozováno operačním a informačním střediskem MSK a má v gesci úkoly v oblasti operačního řízení.

Finanční pracoviště, pracoviště rozpočtu, pracoviště evidence majetku, správa majetku a provozní pracoviště a zásobovací pracoviště tvoří **úsek ekonomiky**. Úsek má v gesci předepsanou účetní evidenci, výkon činnosti finanční účtárny, zpracování statistických výkazů, přípravu rozpočtu HZS MSK, evidenci a správu majetku a inventarizaci majetku v rámci organizace, hospodaření s nemovitým majetkem v působnosti HZS MSK a pracoviště zásobování také stanovuje limity a normy zásob a řídí skladové zásobování.

Pracoviště interního auditu a kontroly a také pracoviště pro evropské fondy a zahraniční spolupráci jsou v přímé podřízenosti krajského ředitele. Pracoviště interního auditu a kontroly má v gesci zabezpečení kontrolního systému HZS MSK, organizaci a koordinaci kontroly plnění úkolů HZS MSK nebo kontrolu dodržování právních předpisů a interních aktů řízení. Pracoviště pro evropské fondy a zahraniční spolupráci vyhledává informace o programech finanční pomoci a podpory, připravuje projekty HZS MSK a také zabezpečuje agendu mezinárodní spolupráce.

Ke konci roku 2021 působilo na území MSK 23 jednotek požární ochrany kategorie JPO I, které jsou dislokovány na stanicích HZS MSK. U HZS MSK je k roku 2022 celkem 834 příslušníků. V kraji je dislokováno také 44 jednotek požární ochrany kategorie JPO II, 104 jednotek JPO III, 10 jednotek JPO IV, 208 jednotek JPO V a 7 jednotek JPO VI. Moravskoslezský kraj tedy disponuje celkem 396 jednotkami požární ochrany. (Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2022)

V rámci Moravskoslezského kraje za posledních 10 let došlo celkem k 668 lesním požárům, přičemž nejvyšší počet byl zaznamenán v roce 2022 a nejnižší počet v roce 2013 (Tab. 1).

Tabulka 1 Lesní požáry v rámci Moravskoslezského kraje

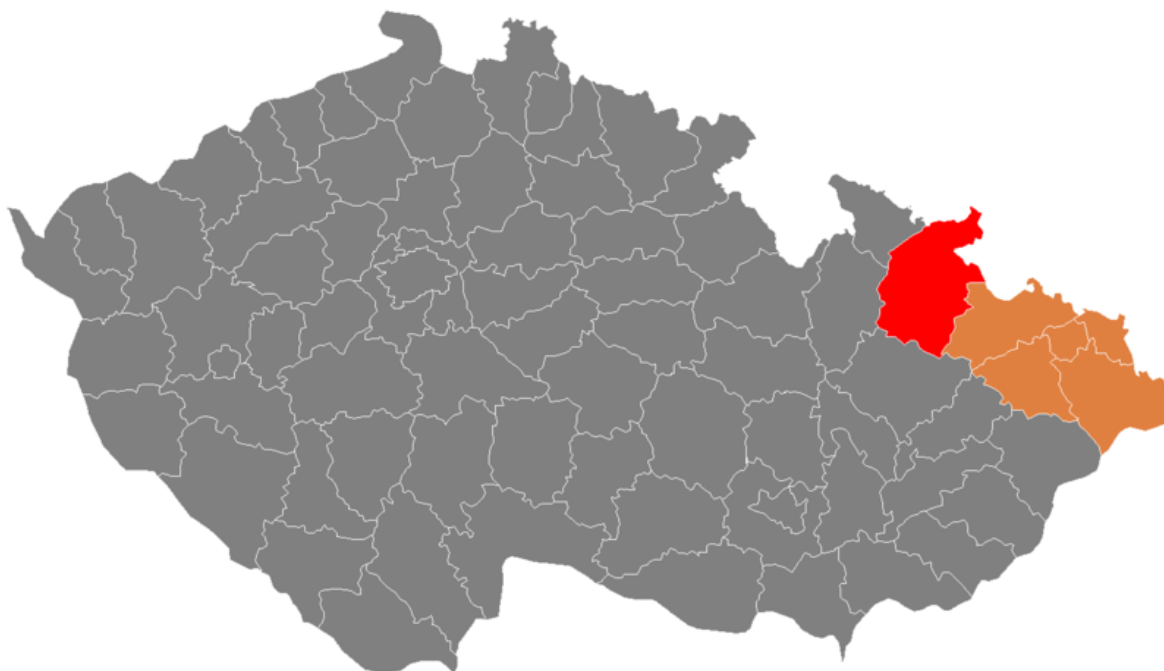
Rok	Bruntál	Frýdek- Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava - město	Celkový součet
2010	9	7	3	8	5	0	32
2011	8	8	4	3	3	10	36
2012	9	11	7	8	15	9	59
2013	5	1	1	1	6	6	20
2014	4	7	3	2	3	7	26
2015	35	10	2	2	14	8	71
2016	7	9	2	2	6	2	28
2017	9	13	2	5	4	4	37
2018	19	26	4	1	13	5	68
2019	14	23	6	9	10	7	69
2020	11	29	9	4	11	17	81
2021	10	19	7	4	8	11	59
2022	15	24	10	7	4	22	82
Celkový součet	155	187	60	56	102	108	668

Zdroj: Statistická ročenka, 2022

Z dat vyplývá, že počet vzniklých lesních požárů narůstá. Nejnižší počet lesních požárů za posledních 10 let byl v roce 2013, a to celkově 20, což je v tabulce zvýrazněno zelenou barvou. Naopak k nejvyššímu počtu lesních požárů došlo v letech 2020 a 2022, kdy došlo k 81 a 82 lesním požárům za rok. Nejvyšší počty lesních požárů jsou v tabulce zvýrazněny modrou barvou. Oproti roku 2013 vzrostl počet lesních požárů v roce 2022 o 310 %. Důvodem nárůstu požárů je lidská nedbalost a stále se zvyšující meteorologické sucho.

8 CHARAKTERISTIKA OKRESU BRUNTÁL

Okres Bruntál (Obr. 3) se nachází v severozápadní části Moravskoslezského kraje. Jeho rozloha je 1 537 km² a s touto rozlohou je největším okresem Moravskoslezského kraje a zaujímá 9. největší místo v celé České republice. Sousedními okresy v rámci kraje jsou Opava, Šumperk a Jeseník, na jihu hraničí s okresem Olomouc a na severu je vymezen státní hranicí s Polskem. V okrese se nachází 67 obcí (z toho 9 měst). Nejlidnatějšími městy jsou Krnov a Bruntál. Mezi obce s rozšířenou působností patří Bruntál, Krnov a Rýmařov, a to od roku 2003. Počet obyvatel činí 98 543 osob.

Obrázek 3 Poloha okresu Bruntál v rámci kraje a České republiky

Zdroj: wikipedie.cz, 2011

Okres se nachází v části Nízkého Jeseníku (nejvyšší hora Slunečná) a na severozápadě do okresu zasahuje také hlavní hřeben Hrubého Jeseníku s nejvyšší horou Praděd. Nejnížší položenou oblastí je Osoblažsko s nadmořskou výškou 203 m. n. m. Podnebí okresu patří mezi chladné a vlhké, kdy na hřebenech Nízkého i Hrubého Jeseníku spadne ročně přibližně 1 000 až 1 500 mm srážek a průměrná teplota se pohybuje kolem 1°C. V částech Krnovska

a Osoblažska je podnebí mírnější. Průměrná roční teplota je zde okolo 9 °C a v oblasti spadne do 700 mm srážek za rok.

Území okresu patří mezi důležitá vodohospodářská centra. Pramení zde dva vodohospodářsky významné toky, Moravice a Opava. Velký význam má již zmíněná řeka Moravice a přehradní nádrže Slezská Harta a Kružberk – slouží k zásobování níže položených oblastí Moravskoslezského kraje. I přes vodohospodářský význam má okres vlastní hydrologické poměry nepříznivé. Významné zdroje podzemní vody se nachází na Krnovsku a Osoblažsku.

Bruntálsko proslulo báňskou oblastí – dolovaly se zde drahé kovy, mezi které patřilo zlato, stříbro a rudy barevných kovů. V současnosti je charakter okresu průmyslově zemědělský a mimořádný význam mají lesy. Lesy mají funkci vodohospodářskou, ochrannou a rekreační, jsou producentem dřeva a zaujímají téměř polovinu celkové rozlohy regionu (46 %). Krajina v regionu je objektivně vhodná i pro rozvoj turistického ruchu, rekreace či sportovní aktivity. Známymi lokalitami jsou např. Malá Morávka, Karlov, Karlova Studánka nebo Vrbno pod Pradědem. (Český statistický úřad, 2022)

8.1 Hrozby v Moravskoslezském kraji

Hrozby v Moravskoslezském kraji můžeme dělit na antropogenní, naturogenní, další a zvláštní hrozby.

Antropogenními mimořádnými událostmi rozumíme technické a technologické havárie, konkrétně zvláštní povodně, hromadné železniční nehody, hromadné silniční nehody, úniky nebezpečných látek ze stacionárního zařízení, úniky radioaktivních látek, úniky nebezpečných látek při přepravě a letecké havárie.

Zvláštní povodeň v kraji hrozí v lokalitách okresů **Frýdek – Místek** (povodí Ostravice, od vodních děl Šance, Morávka, Žermanice), **Karviná** (pod vodním dílem Těrlicko), **Opava** (v obcích v povodí Moravice a řeky Opavy pod vodními díly Kružberk), **Bruntál** (Slezská Harta). „*Největší hrozbou je destrukce vodních děl a vznik průlomové vlny vzniklé přepadem vody přes přehradní hráze při sesuvech půdy, pohybech zemního podloží nebo v důsledku teroristického útoku.*“ (Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2023) Hrozba zvláštní povodně je opatřena operačními plány „Ochrana území pod vodními díly před zvláštními povodněmi.“

V rámci hrozby *hromadné železniční nehody* lze za rizikové trasy v kraji považovat evropské železniční sítě E 40 a E 65. Jedná se o:

- Zvláště budovaný II. železniční tranzitní koridor napříč okresy se zátěží osobní přepravy, přepravy nebezpečných látek a se specifikou železničního tunelu v Jablunkovském průsmyku, mimoúrovňových tahů, mostů a velkonádražních a přípojných kolejíšť,
- železniční terminál Bohumín,
- železniční tratě a nádraží obcí Bruntál, Krnov, Milotice nad Opavou, Frýdek – Místek, Dětmárovice, Opava atd.

Hromadné železniční nehody jsou opatřeny plánem zásahu složek IZS při havárii v železniční dopravě.

Hromadná silniční nehoda nejvíce hrozí v rámci kraje na trasách **evropského silničního komunikačního systému**, konkrétně na mezinárodní silnici I/11 – E 75 (Bruntál – Opava – Ostrava, Český Těšín – Mosty u Jablunkova) a I/48 – E 462 (Nový Jičín – Frýdek – Místek – Český Těšín), **na hraničním přechodu Bartulovice** v okrese Bruntál (z důvodu přepravy nebezpečných látek, dopravního zatížení a dlouhého dojezdového času složek IZS), na **dálničním tahu D1** (Lipník nad Bečvou – Ostrava – Bohumín), na **úseku dálniční komunikační zátěže** Rudná – Hrušov s přemostěním Odry v Ostravě a na **silniční komunikaci** Bruntál, Vrbno pod Pradědem, Zlaté Hory, Krnov, Horní Benešov, Moravský Beroun atd.

V případě *úniku nebezpečných látek ze stacionárního zařízení* se jedná především o objekty skladující nebezpečné látky (amoniak, chlór) v objektech – zimní stadionu, pivovary, koupaliště, sklady, masokombináty a také o objekty skladující ropné produkty a látky – zejména čerpací stanice PHM. Hrozba je opatřena plánem zásahu složek IZS při havárii s únikem nebezpečné látky ze stacionárního zařízení a vnějšími havarijními plány.

V rámci silniční a železniční dopravy může dojít k *úniku nebezpečné látky při přepravě* z důvodu dopravní nehody. Hrozba je opatřena operačním plánem „Havárie při přepravě nebezpečných chemických látek.“

Kraj nedisponuje ohrožujícími jadernými elektrárnami ani jinými jadernými zařízeními, proto je *únik radioaktivních látek* v rámci kraje vyloučen.

Za nebezpečné oblasti při startech a přistávání letadel v rámci *letecké havárie* jsou v okolí mezinárodního letiště Mošnov a záložního letiště Zábřeh u Hlučína.

Naturogenními mimořádnými událostmi rozumíme živelní pohromy a MU způsobené biosférou. Radíme sem přirozené a přívalové povodně, epidemie, vysoce nakažlivé nemoci, zemětřesení, epizootie, sněhové kalamity, větrné bouře, dlouhotrvající vedro a sucho.

Přirozená povodeň hrozí na mnoha místech kraje, např. **Opava** – Karlovice, Široká Niva, Krnov; **Černý potok** – Bruntál; **Podolský potok** – Rýmařov; **Odra** – Heřmánky, Odry, Jeseník nad Odrou, Loučky, Bernartice nad Odrou, Kunín atd. Hrozba přirozené povodně je opatřena Povodňovým plánem Moravskoslezského kraje.

Přívalová povodeň nejčastěji vzniká následkem rychlého povrchového odtoku, který je způsoben přívalovými srážkami a který se v členitém terénu rychle koncentruje do říční sítě. Ze zasaženého území je zároveň odnášen odplavitelný materiál – ten následně způsobuje ucpávání propustků mostků a snížení kapacity vodních toků. Hrozba je opatřena operačním plánem „Přívalová povodeň.“

Místa, kde je možný výskyt *vysoce nakažlivé nemoci*, nelze předem konkrétně určit, je možné pouze odhadnout možné vstupy nákazy (mezinárodní letiště, hraniční přechody, tábory pro uprchlíky). Opatřením pro možný výskyt vysoce nakažlivé nemoci je operační plán „EPIDEMIE-hromadné nákazy osob.“

Objekty, které jsou potenciálním místem vzniku *epizootie*, jsou ohrožující objekty s chovem hospodářských zvířat a ZOO v Ostravě. Opatřením pro tuto hrozbu je operační plán „Chřipka ptáků.“

Celá oblast Moravskoslezského kraje je potenciálně ohrožená možným lokálním *zemětřesením* (nebezpečí zvýšené seismické činnosti nad 3° Richterovy stupnice). Konkrétně např: východně Bruntál – Krnov 6°, východně Orlová 6°, celé město Ostrava 4° atd.

Z přívalových sněhových srážek vznikají *sněhové kalamity*, které mají největší dopad v horských oblastech (Jeseníky). Mezi ohrožená území *dlouhotrvajícím vedrem a suchem* radíme zóny v klimatických oblastech s velmi nízkým úhrnem srážek. Klimaticky podmíněné MU jsou opatřeny operačními plány: Sněhová kalamita a extrémní mráz, Dlouhodobé sucho, Extrémně vysoké teploty a Extrémní vítr.

Dalšími hrozbami v kraji mohou být např. terorismus a diverzní činnost, organizovaný zločin, migrační vlny, hrozby vyplývající z výškových budov a podzemních staveb, skládky, nebezpečných odpadů, ohrožení vodních zdrojů, rizika z rozvojových nebo útlumových ekonomických programů a rizika vyplývající z kulturních a historických podmínek.

Terorismus a diverzní činnost jsou hrozby, které hrozí na místech, kde se vyskytuje vysoká koncentrace osob (tzv. měkké cíle) a mohou také působit z míst s možnostmi šíření nebezpečných látek a organismů. V Moravskoslezském kraji se jedná o město Ostrava, letiště Mošnov, vysoké školy a výzkumné ústavy v kraji.

Hrozba *organizovaného zločinu* vyplývá z existence a zvláštního režimu ve vojenských základnách nebo uprchlických táborech a věznicích. Prostorem pro vznik MU v Moravskoslezském kraji je vojenský výcvikový prostor Libavá k okresu Opava a Nový Jičín. Vazební věznice a věznice pro výkon trestu v Ostravě-Heřmanicích, Karviné a Opavě jsou prostory, kde hrozí mírné riziko asociálního chování.

V uprchlickém zařízení ve Vyšních Lhotách (okres Frýdek – Místek) je hrozbou *migrační vlna*, do jejíž rámce patří nezákonné aktivity běženců.

Mezi **zvláštní hrozby** patří výškové budovy a podzemní stavby, skládky nebezpečného odpadu, ohrožení vodních zdrojů, rizika z rozvojových nebo útlumových ekonomických programů a rizika vyplývající z kulturních a historických podmínek.

Výškové budovy, které se nacházejí zejména v Ostravě, Frýdku – Místku a Karviné a významné *podzemní stavby* nacházející se jako úkrytové fondy ve všech okresech představují jednu ze zvláštních rizik kraje.

Skládky nebezpečného odpadu představují riziko ohrožení zdraví, životního prostředí a ekosystému a dlouhotrvající toxicitu. Asanace těchto skládek je technicky náročná a nákladná.

Ohrožení vodních zdrojů představují riziko ohrožení přehrad, zdrojů pitné vody apod. Rizika ohrožující tyto zdroje jsou přerušení dodávek, poruchy v zásobování vodou na hlavních přivaděčích, znehodnocení vody, epidemie, epizootie či terorismus.

Nejzásadnějšími riziky z *útlumových programů* jsou programy dotýkající se průmyslu paliv, energetiky a hutnictví, a to v okresech Ostrava-město, Karviná a Frýdek – Místek. Z *rozvojových programů* jsou to hutnické výroby a výrobci dopravních prostředků,

mezi které patří Tatra, a. s. Kopřivnice a Thrall Vagonka Studénka v okrese Nový Jičín. Rozvojové programy v Moravskoslezském kraji ovlivňují demografická hlediska, stav výrobního a sociálního prostředí a procesy asanací likvidovaných výrobních kapacit.

Rizika vyplývající z kulturních a historických podmínek spočívají ve způsobu jejich využití, přístupnosti a vlastním technickém zabezpečení před přístupem nepovolaných osob a případně také nezbytnými požárně bezpečnostními zařízeními. Jedná se o kulturní a historické objekty, zábavní parky nebo sportovní zařízení. (Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2023)

8.2 Hasičské stanice okresu Bruntál

Okres Bruntál má tři hasičské stanice, kterými jsou: Bruntál, Krnov a Rýmařov (Obr. 4).

Hasičská stanice Bruntál je lokalizována v ulici Zeyerova, s číslem popisným 15 ve městě Bruntál. Velitelem stanice je mjr. Ing. Jiří Kárník, evidenční číslo stanice je JPO – 811010 a typem stanice a předurčeností k záchranným pracím je C1-C-S.

Obrázek 4 Okres Bruntál

Zdroj: mapy.cz, 2023

Stavba stanice započala v roce 1986 a ke slavnostnímu otevření došlo v únoru 1994. V jejím areálu se nachází heliport a středisko záchranné služby. V hasebním obvodu stanice jsou všechny druhy specifických objektů, kterými jsou zástavba rodinných domů, nízkopodlažní budovy, výškové budovy (8 – 11 pater), řadové garáže, školy a školy, budovy se sníženou schopností pohybu osob a nemocnice. Dále se zde nachází výrobní podniky (OSRAM a. s., Alfaplastik, Dřevařské závody) nebo supermarkety. „*Hasební obvod protíná silnice I. Třídy č. 11 a č. 45 s řadou benzinových a LPG stanic. V hasebním obvodu stanice se nachází vodní dílo Slezská Harta.*“ (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023)

Hasičská stanice Krnov se nachází v ulici U požárníků s číslem popisným 61/33 ve městě Krnov. Velitelem stanice je npor. Pavel Jendřejek, DiS., evidenční číslo stanice je JPO – 811011 a typem stanice a předurčeností k záchranným pracím je P2-CZ.

Budova stanice byla postavena v roce 1907 a již od samého počátku sloužila pro hasiče. Objekt čítá tři nadzemní podlaží – v 70. letech byla postavena přístavba o dvou nadzemních podlažích a na začátku 90. let byla budova pokryta novou střechou. Při uzavření smlouvy mezi Krnovem a HZS okresu Bruntál došlo v roce 1998 k rozdělení budovy mezi Krnov (90 %) a HZS okresu Bruntál (10 %). V současnosti probíhají jednání o převodu stanice na HZS Moravskoslezského kraje. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023)

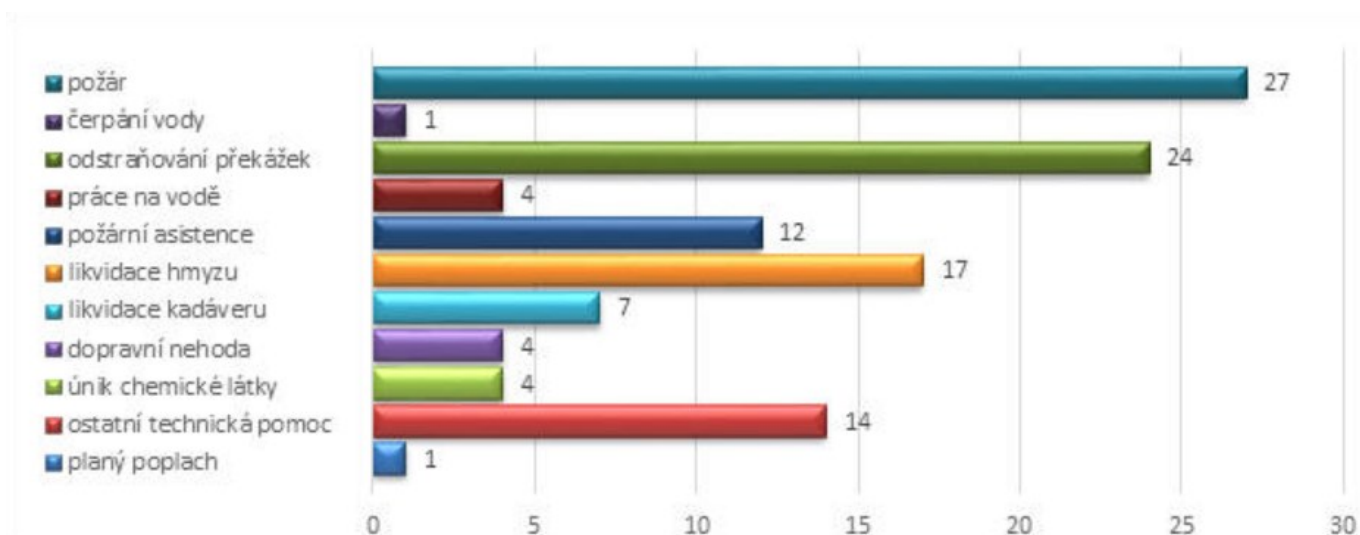
Hasičská stanice Rýmařov je postavena v ulici Revoluční s číslem popisným 23 ve městě Rýmařov. Rýmařov se nachází na rozhraní Hrubého a Nízkého Jeseníku a čítá více než 8 000 obyvatel. Katastrální území tvoří kromě samotného města také části Edrovice, Harrachov, Jamartice, Janovice, Ondřejov a Stránské. Velitelem stanice je npor. Bc. Ondřej Chalupa, evidenčním číslem stanice je JPO – 811012 a typem stanice a předurčeností k záchranným pracím je P2-C-Z.

Dobrovolný hasičský sbor byl ve městě zřízen v roce 1870. Sbor vlastnil dvě hasičské stříkačky a tři velké sudy na vodu. První motorová stříkačka byla zakoupena v roce 1923 a v roce 1945 byl ustanoven první hasičský sbor. Hasební obvod stanice, o rozloze 35 000 ha, je převážně kopcovitý a tvoří ho zalesněný terén podhůří a centrální části Jeseníků, včetně nejvyšší hory Pradědu. Nachází se zde dřevozpracující a strojírenský průmysl (AL Invest Břidličná, FERRUM FORM Malá Morávka) a také velké množství rekreačních budov (převážně v obci Malá Morávka – Karlov). (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023)

9 LESNÍ POŽÁRY V OKRESE BRUNTÁL

Události jednotek požární ochrany se dělí na **zásahy** a **zálohy**. Zásahem rozumíme událost, kdy jednotka vyjede z místa její dislokace nebo z místa, kde se v daném čase nachází se stanovenými SaP, na určené místo zásahu. Na místě zásahu se provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách či jiných MU. Zálohou rozumíme událost, kdy jsou členové jednotky svoláni na místo její dislokace⁷ do zálohy a k zásahu v tomto případě nevyjíždí. Lesní požáry jsou specifické tím, že je zde přítomnost různých druhů porostů, které se liší náchylností a schopností šířit požár a také možnostmi vzniku škod. (Hasiči Bruntál, 2021)

Událostí, u které JPO Bruntál nejvíce zasahovala v roce 2019 je požár. Další nejvíce nastalou mimořádnou událostí zásahu bylo odstraňování překážek (obr. 5).

Obrázek 5 Události JPO Bruntál v roce 2019

Zdroj: hasicibruntal.cz, 2021

„Lesní požár je oheň, který vypukne a šíří se v lese a na jiných lesních pozemcích a šíří se do lesa a na jiné lesní pozemky.“ (Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2023) Jeho příčinou může být např. přírodní jev (blesk), ale také lidská nedbalost, což je příčinou ve většině případů. Jedná se o odhozený nedopalek cigarety, nerespektování zákazu zakládání ohňů v lese či nedostatečné uhašení ohně v lese. Další příčinou může být také pohozené sklo, které při slunečním záření funguje jako lupa. Lesní požáry se poměrně těžce

⁷ Místem dislokace rozumíme požární zbrojnici.

likvidují, jelikož k nim dochází v obtížně přístupném terénu a tam nelze plně využít hasičskou techniku a kvůli své schopnosti šířit se velkou rychlostí jsou velmi nebezpečné.

Chování ohně v lese je velmi nevyzpytatelné. Požár se může šířit také pod zemí a v tomto případě je velmi obtížné odhadnout, kde se znovu vynoří. Zásahy při těchto požárech jsou časově velmi náročné a vyžadují si povolání většího množství jednotek požární ochrany. Komplikací při lesních požárech je také voda. Likvidace lesních požárů vyžaduje značné množství vody a tu je třeba často velice komplikovaně k místu požáru dostat.

Vzhledem k těmto okolnostem je v lese více důležité než kde jinde, dodržovat základní preventivní zásady chování. V lesích je proto zakázáno kouřit, rozdělovat nebo udržovat otevřené ohně mimo vyhrazená místa (do vzdálenosti 50 m od okraje lesa) a odhazovat hořící nebo doutnající předměty.

I přes zákaz vypalování trávy a porostů, který je stanoven zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, se najde dost občanů, kteří zákaz porušují. Při vypalování těchto porostů potom stačí silnější vítr a ten zanesе jiskry až do prostoru lesa. V přírodě je zcela nevhodné zakládat oheň v období extrémního sucha nebo za silného větru. Mezi další hazardy patří také rozdělování ohně pod větvemi nebo na kořenech stromů, na suchém listí, jehličí nebo rašelině.

Prevenčí, v rámci rozdělování ohně v přírodě, je dodržování určitých pravidel, kterých by se měl držet každý návštěvník lesa, aby nedošlo k lesnímu požáru. Zásadami rozumíme např. rozdělování ohně na vyhrazených místech, udržování bezpečné vzdálenosti ohně od okraje lesa, nerozdělování ohně za silného větru či extrémního sucha, nenechávat oheň bez dozoru dospělé osoby, mít připravené dostatečné množství vody na uhašení atd. V případě, kdy k lesnímu požáru dojde, je každá osoba povinna zavolat tísňovou linku hasičů 150, případně tísňovou linku 112.

Obec může z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů vydat svým nařízením zákaz vstupu do lesa, a to v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru (sucha). (Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2023)

Počet lesních požárů, které nastaly v okrese Bruntál v letech 2016 až 2020, byl nejvyšší v části Světlé Hory a Vrbna pod Pradědem (Tab. 2).

Tabulka 2 Lesní požáry v okrese Bruntál v období let 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Celkem
Andělská hora	0	0	0	0	0	0
Dolní Moravice	0	0	2	0	0	2
Karlova Studénka	0	0	0	0	0	0
Ludvíkov	0	0	0	0	0	0
Malá Morávka	0	1	0	0	0	1
Stará Ves	0	0	1	0	1	2
Světlá Hora	1	1	1	2	0	5
Vrbno pod Pradědem	1	0	1	1	0	3
Celkem	2	2	5	3	1	13

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Výše je znázorněno, že k největšímu počtu lesních požárů v uvedeném období došlo v části Světlá Hora, nejméně v části Andělská Hora, Karlova Studénka a Ludvíkov. Nejkritičtější rok byl v časovém období 5 let rok 2018, kdy došlo celkem k 5 lesním požárům. Celkově během období 2016 až 2020 došlo v okrese Bruntál ke 13 požárům.

9.1 Struktura lesního požáru

Struktura lesního požáru zahrnuje ohnisko, čelo, tyl požáru, pásy požáru, obvod, ostrovy a bod požáru. Není ale pravidlem, že se při lesním požáru vytvoří všechny zmíněné části – například v určitých terénních podmínkách a při bezvětří se nevytvoří čelo požáru. Při vzniku bodu požáru závisí na velikosti požáru a povětrnostní situaci.

„Prsty (pásy) požáru jsou dlouhé úzké pásy požáru, které se rozpínají od hlavního požáru rovnoběžně se směrem větru.“ (Pecl, Berčák, Vaněk, 2021) Pásy mohou vytvářet jeho nové fronty, a to při nekontrolovatelném šíření za větrného počasí. Tvorba pásu požáru je dána rozdílnou hořlavostí materiálu v postupující frontě požáru.

Obvodem požáru rozumíme vnější hranici či vzdálenost okolo venkovního pásma hoření a přípravy (tzn. prostoru, kde hoří a porostu, kde dochází k přípravě materiálů hoření působením tepla). Do počátku zdolávání požáru se obvod zpravidla postupně rozšiřuje.

Neshořelá místa uvnitř požáru se nazývají *ostrovy*. Na těchto místech nedošlo k vyhoření hořlavého materiálu a často se jedná o útočiště divoké zvěře.

Strukturu lesního požáru zahrnuje také *bod požáru*. Jedná se o místo, které se nenachází na ploše lesního požáru, ale mimo. Na tuto oblast odletují jiskry, žhavý popel, uhlíky či hořící větve a díky tomu zde vzniká nové ohnisko požáru (bodový požár). Bod je nezbytné okamžitě lokalizovat, a to z důvodu, že by mohlo dojít ke spojení s hlavním požárem a následnému „obklíčení“ zasahujících osob či techniky.

9.2 Faktory ovlivňující šíření lesního požáru

Faktory ovlivňující šíření lesního požáru jsou: *meteorologické podmínky, topografie terénu a struktura paliva*, které se nachází v prostoru plochy požáru. Meteorologické podmínky jsou, na rozdíl od topografie terénu, těžko předvídatelné a mohou se v okamžiku měnit a ovlivnit šíření požáru.

Vhodné **meteorologické podmínky** pro vznik požáru se v přírodě začínají objevovat třetí den po posledním dešti. V případě nadcházejících dnů bez deště dochází k nárůstu nebezpečí vzniku požáru a ke kritickému období dochází jedenáctý den od posledního deště. Základními vlivy působení větru na přírodní požár jsou změna rychlosti šíření a změna směru šíření požáru. K urychlení šíření požáru dochází tehdy, kdy v případě větrného počasí dochází k ohnutí plamenů ve směru vanutí větru a tím v pásmu přípravy hoření dochází k rychlejší přípravě paliva (odpařování vody). Mezi meteorologické parametry ovlivňující pravděpodobnost vzniku požáru a jeho šíření patří teplota vzduchu či relativní vlhkost vzduchu. „*Vyšší relativní vlhkost vzduchu brání proudění vzduchu a působí jako částečný inhibitor hoření.*“ (Pecl, Berčák, Vaněk, 2021)

Topografii charakterizujeme jako konfiguraci zemského povrchu, a to včetně jeho reliéfů a postavení jeho přirozených a umělých vlastností. Mezi další faktory ovlivňující směr a rychlost šíření požáru řadíme terénní prvky, překážky a jejich postavení. Nejdůležitější topografický faktor je sklon svahu, který ovlivňuje šíření přírodního požáru. K rychlejšímu šíření dochází v případě, že se fronta požáru nachází na svahu a teplo je intenzivněji přenášeno konvekcí a radiací – to je příčinou rychlejšího přehřívání prostoru. V blízkosti povrchu, jež je zahřátý svahem, se vytváří vrstva teplého a méně hustého vzduchu. Vytvořený vzduch je lehčí a pohybuje se po svahu směrem nahoru a v nižších polohách je nahrazován chladnějším vzduchem. Vlivem těchto stoupajících větrů dochází

k intenzivnějšímu šíření požáru směrem nahoru po svahu. Z toho vyplývá, že čím je sklon svahu větší, tím rychleji dochází k šíření požáru.

V případě uvažování **paliva** v lesním prostředí hovoříme o hořlavém materiálu, který se nachází na povrchu lesní půdy (tzv. pozemní lesní palivo). Palivo se skládá z velkého množství hořlavých materiálů, které se řadí do 4 segmentů, kterými jsou vegetace, drobné dřevo, odpad a humus.

9.3 Druhy lesních požárů

Lesní požár se dělí na tři druhy, a to pozemní, korunový a podzemní. Během hoření se mohou požáry měnit z jednoho na druhý.

V podmínkách střední Evropy se nejčastěji vyskytuje **pozemní požár**. Při tomto druhu dochází k zapálení půdního krytu v lese a zdrojem požáru je nejčastěji suchá tráva, opadlé listy, suché jehličí a kůra, ležící větve, nízké stromy, nárosty nebo suché dřevo. Dělí se na rychlé a vytrvalé, kdy rychlé vznikají převážně v jarním období, kdy prosychá pouze vrchní vrstva půdy a požár se šíří i na kořeny a kůru stromů. Za podmínek, že suchá tráva a spodní části dřevin neposkytují dostatečné množství hořlavého materiálu pro vytvoření korunového požáru, pozemní požáry nepředstavují pro člověka i přírodu tak vážné nebezpečí.

Nejnebezpečnějším druhem lesního požáru je **požár korunový**. Jeho hlavním nebezpečím spočívá ve velice rychlém šíření a těžké zvládnutelnosti. Druh korunového požáru vzniká v porostech, kde rostou hluboko zavětvené stromy nebo porosty s vysokým podrostem. Vzdušné proudy a místní větry vyvolané vlastním požárem dokáží hoření nasměrovat různými směry. Šíření korunového požáru je jazykovité, provázeno turbulencemi a také velice rychlé, a proto obtížně zvládnutelné. Vyšší rychlost větru může způsobit „skoky“ ohně daleko před frontu hlavního požáru. Vítr přenáší horké plyny a drobný hořící materiál do vzdálenosti desítek až stovek metrů. Při takovém skoku se oheň šíří až rychlostí 20 km/h, označujeme ho jako rychlý korunový požár. V prořídých starších porostech při hoření drobných větviček i silnějších větví vzniká vytrvalý korunový požár. Šíření vytrvalého požáru je rychlostí 5-8 km/h a pozvolně přecházející v korunách. Existují dva faktory, na kterých je závislý vznik korunového požáru. Těmito faktory jsou intenzita pozemního požáru a množství vyprodukovaného tepla a výška olistění. Úspěšnost zásahu u korunového požáru je závislá na počasí, množství hořlavé hmoty a topografii požářiště.

V druhé polovině léta se v místech s vysokou akumulací proschlého surového humusu, v ložistiích rašeliny či v ložistiích aktivního vápence vyskytuje **podzemní požár**. Požár se šíří podél doutnajících kořenů zbylých pařezů a je velmi složité ho lokalizovat. Velkým pomocníkem při jeho lokalizaci může být termokamera. Podzemní požár není častý, ani rozsáhlý. Frekvence výskytu je podmíněna průběhem suchého počasí, při kterém vrstva rašeliny prosychá. Relativně snadno může přejít k požáru pozemního. Šíření je velmi pomalé, jedná se o milimetry či centimetry za hodinu a jeho rychlost nepřesahuje 2-5 metrů za den.

9.4 Požár lesního porostu Janov

K požáru lesního porostu v Janově došlo ve středu 22. 8. 2018. Oznamovatelka ohlásila požár ve 12:53 hod, kdy viděla požár od domu v Jindřichově. Před příjezdem jednotek PO byl proveden také zásah občanů. Byl vyhlášen druhý stupeň poplachu. K lokalizaci požáru došlo 22. 8. 2018 ve 21:34 hod a k likvidaci požáru došlo následující den v 18:32 hod. Dle zprávy o zásahu došlo k dálkové dopravě vody, kdy bylo využito 600 m hadic, kyvadlové dopravě vody v rámci 10 km na ploše 70 000 m². Příčinou požáru bylo úmyslné zapálení lesního porostu. Jednotky požární ochrany při zásahu spolupracovaly s Policií ČR.

Na místě zasahoval velký počet jednotek požární ochrany, celkem 36. Zasahujícími jednotkami byly: stanice Přívoz (územní odbor Ostrava – město), stanice Lidická (územní odbor Brno – město), Jindřichov (územní odbor Bruntál), stanice Krnov (územní odbor Bruntál), Dolní Moravice (územní odbor Bruntál), Břidličná (územní odbor Bruntál), Liptáň (územní odbor Bruntál), Opava – Komárov (územní odbor Opava), Karlovice (územní odbor Bruntál), Město Albrechtice (územní odbor Bruntál), Malá Morávka (územní odbor Bruntál), Vrbno pod Pradědem (územní odbor Bruntál), Osoblaha (územní odbor Bruntál), Litultovice (územní odbor Opava), stanice Bruntál (územní odbor Bruntál), Horní Město (územní odbor Bruntál), Dvorce (územní odbor Bruntál), Slezské Rudoltice (územní odbor Bruntál), Světlá Hora (územní odbor Bruntál), Hlubočec (územní odbor Opava), Krnov (územní odbor Bruntál), Rýmařov (územní odbor Bruntál), Hlučín – Darkovičky (územní odbor Opava), Karlova Studánka (územní odbor Bruntál), Brumovice (územní odbor Opava), Budišov nad Budišovkou (územní odbor Opava), Horní Benešov (územní odbor Bruntál), Strahovice (územní odbor Opava), Bruntál (územní odbor Bruntál), Hrabyně (územní odbor Opava), Ostrava – Zábřeh (územní odbor Ostrava – město), Široká Niva

(územní odbor Bruntál), Třemešná (územní obvod Bruntál), Štítná (územní obvod Opava), Zlaté Hory – PV (územní odbor Jeseník) a Bohušov (územní odbor Bruntál).

Mezi činnostmi jednotek patřil průzkum, použití vysokotlaké vody, doprava pitné vody a potravin, týlové práce, použití vody dodávané proudem B, C a D, hašení zvláštními technickými prostředky a hasivý, dálková doprava vody hadicemi, dálková doprava vody kyvadlová, doplňování vody, ochrana okolí, osvětlení místa zásahu, doplňování vody, protipožární opatření, rozebírání konstrukcí, čekání na speciální služby, pořizování foto a video, použití termokamery, požární asistence, chlazení, odstraňování překážek z komunikací a jiných prostorů nebo použití vody z otočné proudnice.

Po seznámení s rozsahem požáru a nasazením SaP byl zásah velen ředitelem územního odboru Bruntál. Místo zásahu bylo rozděleno na tři úseky a byl daný jasný cíl – zastavit šíření požáru a jeho lokalizaci. Jednotlivé úseky byly veleny střídavě veliteli družstev a veliteli stanic územního odboru Bruntál. Z důvodu náročnosti hasebních prací bylo nutné střídání zasahujících jednotek. Byla zřízena dálková doprava vody, a to z důvodu velkého převýšení a nepřístupnému terénu mezi cisternami na jednotlivých úsecích. Když došlo k lokalizaci požáru, došlo k hašení nebezpečných ohnisek a hlídání požářiště po celém obvodu přes noc. V ranních hodinách došlo ke komplexnímu hašení požáru s následnou likvidací, což bylo provedeno po vystřídání zasahujících hasičů.

Při požáru lesního porostu byl využit vrtulník PČR, který přiletěl ze stanice Lidická (územní odbor Brno – město). Posádka vrtulníkem letěla k zásahu 200 km a celkem vrtulník Delta 2 s dvoučlennou posádkou leteckých záchranářů uletěl 600 km. Posádka přiletěla na místo určené pro plnění bambi vaku, kde již čekala JPO Krnov. Plnění bylo zajištěno pomocí dvou CAS 30 a 32 na louce v Hynčicích. Při leteckém hašení došlo k poškození držáku kamery.

Zásah byl doprovázen také vzniklými škodami. Jednalo se o poškození velkého množství osobních ochranných prostředků, technických prostředků a také mobilní požární techniky zasahujících jednotek. Velitel zásahu Ing. Jiří Patrovský ve zprávě o zásahu pozitivně hodnotil nasazení všech jednotek požární ochrany, spolupráci s pracovníky Lesy ČR a také nasazení vrtulníku. (KOPIS HZS Moravskoslezského kraje, 2018)

9.5 Lesní požáry v roce 2022

Níže jsou uvedeny vybrané lesní požáry, ke kterým došlo v roce 2022 v okrese Bruntál. Jedná se o požár v Dětrichově nad Bystřicí, v obci Roudno a v obci Nové Heřminovy

Požár lesa a louky v Dětrichově nad Bystřicí – před půl čtvrtou odpoledne dne 23. dubna 2022 byl na tísňovou linku ohlášen požár rozsáhlé části louky a lesního porostu. K události došlo v těžce přístupném terénu pod vrcholem Slunečná v Dětrichově nad Bystřicí. Zásah provádělo celkem dvanáct jednotek požární ochrany, přičemž tři z nich byly povolány z Olomouckého kraje. Při události byl vyhlášen druhý stupeň poplachu. Velitel zásahu povolal také vrtulník Letecké služby Police ČR s bambi vakem a k události též vyjel pásový speciál BV206 Hägglunds, který je určen pro pohyb v těžkém terénu. Zásobu náhradních tlakových lahví k dýchacím přístrojům dovezl protiplynový automobil a speciální techniku doplnila také terénní šestikolka, kterou vlastní dobrovolní hasiči z Vrbna pod Pradědem.

Kvůli silnému větru se požár šířil všemi směry a postihl plochu o velikosti 300 x 500 metrů. Vrtulník ukončil své hašení po osmé hodině večerní. Požár byl lokalizován ve 22:35 hodin, čímž se podařilo zcela zastavit šíření. Zásah probíhal po celou noc a škody po události činí 100 tisíc korun. V současnosti je příčina vzniku požáru stále neznámá. (Kozák, 2022)

Obrázek 6 Hašení požáru v Dětrichově nad Bystřicí pomocí vrtulníku s bambi vakem

Zdroj: pozary.cz, 2022

Požár smíšeného lesa v obci Roudno – dne 16. 5. 2022 došlo k požáru smíšeného lesa s mladým porostem v obci Roudno, místní části Volárna. Při požáru zasahovalo celkem osm jednotek hasičů, kteří svým rychlým zásahem omezili oheň na jeden hektar. Požár byl na operační středisko nahlášen po páté hodině ranní. Na místo zásahu vyjela jednotka HZS

MSK ze stanice Bruntál společně s jednotkami dobrovolných hasičů ze stanic Roudno, Bruntál, Dvorce, Lomnice, Dolní Moravice, Budišov nad Budišovkou a byla povolána jedna jednotka z Olomouckého kraje, konkrétně z Moravského Berouna. Hasičům se podařilo dostat oheň pod kontrolu během 40 minut a dohašování trvalo další dvě a půl hodiny. Dohled nad požářištěm během pondělního dopoledne prováděli hasiči z Roudna. Došlo k celkové škodě 100 tisíc korun, avšak hasiči uchránili části porostu ve velmi suchém prostředí za půl milionu korun. Při události nedošlo k žádnému zranění a příčina je stále neznámá. (Kůdela, 2022)

Požár lesa v obci Nové Heřminovy – dne 29. října 2022 byl po třetí hodině odpolední ohlášen požár lesa v katastru obce Nové Heřminovy, při kterém byl vyhlášen druhý stupeň poplachu. Na místo bylo povoláno 7 jednotek hasičů Moravskoslezského kraje. Jednalo se o jednotky HZS MSK Bruntál a Krnov a dobrovolné hasiče obcí Široká Niva, Světlá Hora, Bruntál, Vrbo pod Pradědem a Horní Benešov. Při průzkumu bylo nalezeno několik ohnisek na velké ploše, během 30 minut došlo k likvidaci plamenného hoření a lokalizaci požáru. Velitelem zásahu byly zřízeny dva bojové úseky, na kterých hasiči prováděli celkovou likvidaci události. Na prvním úseku kyvadlově dodávala vodu na požářiště automobilová stříkačka Renault Camiva a na druhém úseku docházelo k zásahu pomocí několika stovek metrů dlouhým hadicovým vedením. Stejně, jako při požáru lesního porostu v Dětrichově nad Bystřicí, i při tomto zásahu byla nasazena terénní šestikolka z Vrbna pod Pradědem. Tou byly transportovány především hadice. Zásah byl ukončen v 18:25 hodin téhož dne. (Kozák, 2022)

Všechny tři zmíněné lesní požáry spojuje skutečnost, že se stále zjišťují příčiny vzniku požáru. Při lesních požárech v okrese Bruntál zasahovalo vždy nejméně 7 jednotek hasičů, kdy nejméně jednotek zasahovalo v obci Nové Heřminovy, a to celkem 7, a nejvíce v Dětrichově nad Bystřicí, a to celkem 12. V Dětrichově nad Bystřicí byl navíc povolán vrtulník s bambi vakem. Ve dvou ze tří lesních požárů byla využita také terénní šestikolka, kterou disponuje Vrbo pod Pradědem a byly povolány také jednotky ze sousedního Olomouckého kraje.

10 ANALÝZA PŘIPRAVENOSTI JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY NA LESNÍ POŽÁRY

Jednotky požární ochrany při lesním požáru musí při průzkumu zajistit mnoho činností. Jedná se o zjištění plochy požáru (včetně jeho rychlosti a směru šíření), mít přehled o ohrožených objektech, které se nachází ve směru šíření požáru (budovy, obce, komunikace atd.) a také o překážkách, které mohou šíření požáru zabránit. Dalším bodem je zjištění přístupové komunikace, a to včetně únosnosti a průchodnosti terénu pro pohyb požární techniky a také náhradní přístupové možnosti k místu události. Dále také možnosti zásobování vodou nebo možnost leteckého průzkumu pomocí dronů či vrtulníků. Poslední činností, kterou JPO na místě události v rámci průzkumu zajišťují je spolupráce s osobou, jež má znalosti o lese. Jedná se např. o majitele či správce lesa.

Při samotném hašení lesního požáru je důležitá volba vhodného druhu požárního útoku či organizace požární obrany, zajištění likvidace vznikajících dalších ohnisek a ochrany zasahujících SaP a také, pokud je to možné:

- vytvoření ochranného pásu či proluky, u níž se využívá zemědělská a lesní technika,
- využití letecké techniky pro hašení,
- nasazení techniky a věcných prostředků, které jsou úměrné k intenzitě požáru, šíření a k dostatku hasební vody,
- využití prostředků pro zvýšení hasebního účinku vody,
- využití termokamer k vyhledávání skrytých ohnisek požáru,
- využití velkokapacitních čerpadel pro zásobování vodou.

Velitel zásahu se při hašení lesního požáru rozhoduje pro jeden ze způsobů likvidace požáru, a to s ohledem na rychlost šíření požáru. Při hašení na velké ploše se využívá hašení po celé frontě požáru (případně přednostní hašení nejnebezpečnějších míst hoření). Dalším způsobem je hašení přední fronty požáru a pozdější likvidaci po stranách a v týlu, dále hašení po stranách a v týlu a postupné hašení k přiblížení k přední linii fronty požáru, založení protipožáru či zajištění včasného varování, vyrozumění, případně evakuace ohroženého obyvatelstva. Poslední varianta se využívá při hašení rozsáhlých požárů.

K lokalizaci podzemního požáru se využívají vyhloubené rýhy či příkopy na spodní vodu, nehořlavé podloží či rozebrání kořenových valů pomocí ženižní techniky. K tomuto druhu

požáru dochází zejména na místech u vyschlých pasek, rašelinišť či bahnitých půd, avšak uhasíná často sám, a to v případě naražení na překážku (mokrý vrstvy, podzemní prameny atd.).

Lesní požár může být doprovázen komplikacemi. Těmito komplikacemi rozumíme např. vzniklou škodu na sousedních polích způsobenou zásahem, uvíznutí požární techniky na neúnosném povrchu, zasažení SaP požárem, přítomnost elektrického vedení, při kterém hrozí nebezpečí úrazu elektrickým proudem, poškození či nedostatek hadic, nebezpečí fyzického vyčerpání či fyzicky náročné přesouvání na velké ploše, nebezpečí padajících kamenů ze skal na stráních či vzniku komínového efektu na příkrých stráních. (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2017)

10.1 Taktika nasazení sil a prostředků

Vzhledem ke skutečnosti, že lesní požáry jsou obvykle vidět z velké vzdálenosti, ale není vždy snadné najít přesné místo probíhajícího požáru, je důležité provést průzkum již během jízdy na místo zásahu. Během tohoto průzkumu lze zjistit např. zdroje požární vody, vhodné příjezdové komunikace pro jednotky PO či vhodné příjezdové komunikace pro kyvadlovou dopravu vody.

Existují dvě základní formy zásahové činnosti. Těmi jsou požární útok a požární obrana.

POŽÁRNÍ ÚTOK je prováděn prostřednictvím bojového rozvinutí na základě výsledků průzkumů při dostatečném množství SaP. Této zásahové činnosti přechází příprava k bojovému rozvinutí, jež zahrnuje zajištění dostatečné dodávky hasebních látek, provedení přípravných opatření podle podmínek a vytvoření jednotlivých částí bojového rozvinutí. Rozlišujeme celkem 6 typů požárního útoku, a to požární útok po obvodu požáru, požární útok proti frontě požáru, požární útok z boku nebo boků s obchvatem, požární útok do ohniska požáru, požární útok s postupným soustředěním SaP a požární útok napříč požářištěm. Je nutné uvedené typy požárního útoku kombinovat, a to vzhledem k možnosti rychlého šíření lesního požáru.

POŽÁRNÍ OBRANOU rozumíme soustavu činností SaP, které přednostně směřují k zastavení, případně zpomalení šíření požáru ve směru předpokládaného postupu jeho fronty. Určení místa obranného plánování ovlivňuje směr a síla vzdušného proudění, tepelné účinky požáru a profil terénu s možnostmi šíření požáru. Existuje aktivní a pasivní

požární obrana. Aktivní obrana se organizuje v místech, kde je možné zabránit šíření požáru. Pasivní obrana je organizována při nedostatku sil a prostředků, kdy se přednostně provádí průzkum, evakuace a příprava a budování izolačních pásů či rýh.

Při zásahu lesního požáru je možné využít také **D proud**, který lze použít při akutním zásahu k likvidaci ohnisek a také při zásahu během rozsáhlých událostí i při dohašovací pracích. Mezi výhody D proudu patří nízká hmotnost, dobrá manipulace s proudem, nižší nároky na fyzické nasazení hasičů, nižší časová náročnost při přípravě provedení, nízká spotřeba vody při hašení a také snadné umístění na lehká terénní vozidla. Jeho hlavní nevýhodou je menší množství dopravené hasební látky a značná ztráta tlaku na větší vzdálenosti.

S ohledem na druh a intenzitu lesního požáru je však nasazení D proudu důkladně zvážit, a to z důvodu, že hasební látka je dodávána vedením D proudu omezena a nemusí tak její množství stačit při větší intenzitě lesního požáru s vyšší rychlostí šíření. D proud je tedy nevhodný pro intenzivní požár, který má schopnost rychle se šířit. Tato skutečnost však neznamená, že D proud v takových případech nelze využít. Jeho využití je možné pro pomocné hasební práce, mezi které patří dohašování či likvidace nových ohnisek, které vznikají pomocí odletujícím hořícím předmětům z hlavního požáru.

D proud je vhodný na hašení pozemních požárů menší intenzity, které se šíří pomaleji. Při podzemních požárech lze D proud využít v kombinaci s hasícími hřeby. Jejich nasazením namísto proudnice lze proniknout do podzemních a jiných špatně přístupných prostor.

Termokamery jsou velkým pomocníkem při lesních požárech. Jejich výstupem je infračervený snímek. Tento snímek umožňuje určit teplotu jednotlivých bodů, na které termokamera míří. Termokamery mají celou řadu uplatnění, a to např. při vyhledávání skrytých ohnisek požáru či osob. Jejich využití lze očekávat také v rámci dronů. (Pecl, Berčák, Vaněk, 2021)

10.2 Speciální technické a osobní ochranné prostředky

V rámci lesního požáru je vhodné využití speciálních věcných prostředků, které umožňují efektivnější hašení v těžko přístupném terénu. Níže zmíněné věcné prostředky umožňují snížit spotřebu hasiva (v některých případech se obejít úplně bez něj) a významně snížit fyzickou a termickou zátěž zasahujících hasičů. Níže jsou uvedeny příklady ze světové

nabídky vybraných produktů, které jsou speciálně určené a vhodné pro zdolávání lesního požáru.

Motykohrábě pro lesní požáry je nástroj, který byl jako klasická motyčka upraven tak, aby při lesních požárech fungoval efektivněji. Byla tak vylepšena pracovní plocha a ergonomie, která usnadňuje změnu funkcí. Nástroj se dá využít také ve skalnatém terénu, pro který byl upravený úhel. Jeho rukojeť je vyrobena z pevnějšího materiálu a nástroj váží 3,4 kg.

Pro hašení hořící trávy, listí či mechu při lesních požárech je určena **Tlumnice**.

Sekeromotyka váží 1,6 kg a její násada je vyrobena ze skelných vláken, díky kterým je téměř nezlomitelná. Pro bezpečný úchop sekery i v rukavicích je konec násady z gumy.

Pro hašení podzemních požárů je vhodný **hasící hřeb**. Tvoří velmi drobné vodní kapičky, jež absorbují množství tepelné energie, která vychází z požáru. Existují dva typy, a to obranné a útočné.

Hasící a postřikovací zádobový vak je vyrobený z kvalitního nylonu. Jeho vnitřní nádrž je vyjímatelná a je vyrobena z odolného materiálu. Batoh má dostřik až 12 metrů, kdy proud může být kompaktní či difúzní.

PRO/pak je systém, který tvoří pěnu, a to od 7 minut do 3,5 hodin na jedno naplnění. Jeho kapacita je 10 litrů pěnidla a vhodný je pro všechna pěnidla třídy A a B.

Pro hašení požárů třídy A je vhodný **příměšovací tubus s kartuší**. Jedná se o odolný a robustní tubus vhodný pro tuhá smáčedla. Využívá se pro hašení požárů zemědělských, travních a lesních porostů a rašelinišť, stohů, seníků, bytů, skládek či výrobních a průmyslových provozů. Má mnoho výhod, mezi které patří zkrácení doby zásahu, úspora hasební vody či snížení přímých (způsobené požárem) i následných (způsobených vodou z hašení) škod.

Při požárních zásazích u nehod a při únicích nebezpečných látek se využívají **přenosné vodní nádrže**. Využívají se jako zdroj vody při hašení, sběrné jímky při úniku nebezpečné látky či jako kanalizační uzávěry.

Mezi speciální osobní ochranné prostředky patří např. **lehký zásahový oděv vhodný pro lesní požáry v přírodním prostředí, lehká zásahová přilba vhodná pro požáry v přírodním prostředí, lehká zásahová obuv vhodná pro požáry v přírodním prostředí**

či ochranná polomaska s filtry P3 R proti pevným částicím, plynům a parám vyvinutá pro požáry v přírodním prostředí.

Pro hašení lesních požárů je mimo lidskou sílu potřebná taky technická síla, která slouží jako rychlá doprava hasičů, hasiva a dalších technických prostředků na místo události. Mimo toto určení technika představuje také zázemí pro zasahující, prvek komunikační sítě a jistý stupeň ochrany pro hasiče. Mezi nejmodernější techniku v rámci HZS ČR patří:

- Zodolněné vozidlo **CZS 15 2000/0 – S3 TATRA 815-7 4x4**, které má využití při požárních zásazích v nebezpečném prostředí, jako je např. místo s nebezpečím výbuchu či u přírodních požárů. Vozidlo disponuje balistickou ochranou a dálkově ovládaným hasícím zařízením (ovládá se z kabiny posádky).
- Zodolněné vozidlo **CZS 40 12000/0 – S3 TATRA 815-7**, které umožňuje provedení požárního zásahu v nebezpečném prostředí, jako výše uvedené vozidlo.
- Cisternové vozidlo pro velkoobjemové hašení **CV 40/21000 – S3**, které je primárně určené jako zásobárna hasiva na místě zásahu. Využití nachází u přírodních požárů či v rámci kyvadlové dopravy vody.
- Vozidlo vhodné pro náročnější terén **CAS 30 4300/300 – S3LP TATRA 815-7**, které je vybaveno dostatečnou zásobou vody a smáčedlem pro prvotní rychlý zásah. Díky tomuto je předurčeno pro zdolávání přírodních požárů.
- Vozidlo pro velkoobjemové hašení **CAS 30 9000/540 – S3VH TATRA 815-7** se využívá při zásahu v náročnějším terénu. Vozidlo disponuje větší zásobou hasební vody a pěnidla a díky tomu je vhodné pro zdolávání přírodních požárů.
- Pro pohyb v terénu, který je nepřístupný běžné požární technice, se využívají čtyřkolky (případně šestikolky) **Polaris Ranger XP 900**, které mohou disponovat vysokotlakým hasícím zařízením a sklápěcí korbou pro převoz materiálu či věcných prostředků. Její součástí může být také **přívěs**. Přívěs umožňuje přepravu či zapojení za ni jako další nákladové plochy. (Pecl, Berčák, Vaněk, 2021)

10.3 Technická vybavenost jednotky požární ochrany Bruntál

Jednotka požární ochrany Bruntál je velmi dobře vybavena technickými prostředky, ale také výstrojí a výzbrojí. Vybavenost je na dobré úrovni hlavně díky finanční podpoře, kterou jednotka v minulosti dostala jak od města, tak také od společnosti OSRAM ČR spol. s r. o. (společnost jednotce darovala v roce 2005 celkem 5 000 euro a v roce 2014

celkem 10 000 Kč.). Jednotka dostala finanční dary i od jiných firem, které se ve městě nachází a také od Moravskoslezského kraje, který pravidelně přispívá na provoz jednotky. (Hasiči Bruntál, 2018)

V roce 2020 začal Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje s obnovou cisternových automobilových stříkaček. Díky tomuto tak hasiči z Bruntálu dostali jako jedni z prvních dvou (druhými byli hasiči z Nošovic), novou cisternovou automobilovou stříkačku Tatra Terrno. Tato automobilová stříkačka je vytápěná a vybavena držáky dýchacích přístrojů či zásuvkou pro dobíjení a konzervaci akumulátorů a doplňování tlakového vzduchu, dále dotykovým tabletem pro obsluhu řídicího systému nástavby TH Tronic, který je shodný s displejem u obslužného čerpadla. Co se týče nádrže na hasivo, Tatra uveze 4 000 litrů vody a 240 litrů pěnidla. (pozary.cz, 2020)

V současné době se na územním odboru Bruntál nachází 27 CAS s menším množstvím vody, které jsou vhodné pro prvotní zásah. CAS pro velkoobjemové hašení jsou u požární jednotky zastoupené ve 13 kusech. Díky této technice může být na místo požáru přivezeno až 9 000 litrů vody.

Pro jízdu v těžkém horském terénu je vhodná **CAS Tatra T 815-2 Terra**. Díky podvozku vozidla je automobil vhodný pro jízdu na silnici i v terénu. Jedná se o podvozek typu 2 s pohonem 4x4. Vozidlo disponuje šestimístnou kabinou, lavinovým navijákem s tažnou silou 50 kN. Díky čerpacímu zařízení je vozidlo schopno dodávat na místo události až 2 000 litrů za minutu. Pro přenos obrazu na KOPIS je vozidlo vybaveno kamerovým systémem.

Velkokapacitní cisterna **Tatra 815-7** je součástí mnoha jednotek požární ochrany v České republice. Objem cisterny je 9 000 litrů vody a 540 litrů pěnidla. Vozidlo disponuje čtyřmístnou kabinou, kdy na jejím čele je umístěn naviják, který má tažnou sílu až 51 kN. Lano je o délce 30 metrů. Díky asanační liště, která je umístěna pod kabinou vozidla, je možné hasit i za pomoci jedoucího vozidla. Snímatelná lafetová proudnice, jež se nachází na střeše vozidla, umožňuje hašení ze střechy vozidla.

Lesní speciál **CAS Renault 16 CAMIVA CCF 4000** je vhodné pro zásah v těžce přístupném terénu, a to díky svým vlastnostem, kterými je schopnost zvládnutí až 50 % stoupání a bočního náklonu 30 %. Rámem chráněná kabina vozidla je čtyřmístná a díky rámu je automaticky ochlazována vodou. Hašení na velké vzdálenosti od vozidla umožňuje objemová hadice, který dosahuje délky až 82 metrů.

Speciální pásové vozidlo **Hägglunds BV206** je vhodné pro přepravu zasahujících hasičů, technických prostředků a vybavení pro zdolávání požáru a také pro evakuaci osob. Nejvhodnějším místem pro zásah je těžko přístupný terén, a to zejména v horských oblastech, kde se nachází sníh, bahno, menší lesík či řeka. Díky svým pryžovým pásům, které nepoškodí vozovku, je vozidlo schváleno pro provoz na pozemních komunikacích, avšak většinou se pro jeho přepravu využívá přívěs, a to kvůli rychlejší přepravě na místo události. Díky svému vleku je vozidlo schopno převést až 12 osob a na čele se nachází vyprošťovací naviják, který dokáže vytáhnout ze závějí jiné automobily, či samotné vozidlo. Pro hašení lesních požárů je vhodné využít také vrtulník disponující bambi vakem. Využívaný vrtulník je ve vlastnictví Policie ČR. (Lorenc, 2022)

10.4 Letecká hasičská služba

Letecká hasičská služba (dále jen LHS) v České republice je zajišťována Ministerstvem zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem vnitra. Pro hašení lesních požárů zajišťuje LHS leteckou techniku, kterou tvoří dva vrtulníky Letecké služby PČR a tři letouny soukromých leteckých společností. Z důvodu, že LHS pokrývá celou Českou republiku, je území ČR rozděleno do pracovních sektorů A-C. Pro potřebu hašení lesního požáru v okrese Bruntál je povolován vrtulník ze stanice Brno – Tuřany a letoun ze stanice Jihlava. Z důvodu lepšího plnění v místě události častěji zasahuje vrtulník Letecké služby PČR.

Na území ČR je nejčastěji k hašení lesních požárů využíván **vrtulník s bambi vakem**. Bambi vak je integrovaným protipožárním systémem, který je umístěn v podvěsu vrtulníku. Existuje více druhů a jejich rozlišnost je v objemu a velikosti. Nejčastěji se využívá bambi vak o objemu 795 litrů. Tento bambi vak využívá vrtulník Bell 412, který je ve vlastnictví Letecké služby PČR. Letecké služby PČR mají dvě základny, a to v Brně – Tuřanech a v Praze – Ruzyni. Z důvodu kratší doby doletu je do Moravskoslezského kraje využit vrtulník z Brna. Plnění bambi vaku je možné více způsoby. Prvním způsobem je plnění z volné vodní plochy. Při tomto způsobu se bambi vak ponoří do vody a je opětovně vytažen. Druhým způsobem je využití CAS a hadic speciálních proudnic.

Další možností pro hašení lesních požárů v rámci LHS je využití **letounů**. Pro tento případ se využívají letouny typu Antonov An-2 „Andula“, Z-37T a Z-137T „Turbo Čmelák“ a PZL M-18 Dromader. Velikosti nádrží se pohybují mezi 1 000 a 2 500 litrů a plnění nádrží se provádí na jednotkami vybraných letištích, které jsou pro plnění letounů předurčeny.

Při požáru v okrese Bruntál se plnění letounů provádí na letišti v Krnově a plnění provádí profesionální jednotka ze stanice Krnov a dobrovolná jednotka Krnov a Albrechtice. (Lorenc, 2022)

Policejní vrtulníky, které jsou lokalizovány v Praze a Brně, jsou v provozu celoročně, soukromé letouny, které jsou lokalizovány na stanicích Plasy, Mnichovo Hradiště a v Henčov (Jihlava), jsou provozovány jen od začátku dubna do konce října. Pro Bruntálský okres je k dispozici letoun ze stanice LHS Henčov.

Každá stanice letecké hasičské služby musí být vybavena radiostanicí, pevnou telefonní linkou, mobilním telefonem, zásobami pohonných hmot a dokumentací, mezi kterou patří např. měsíční hlášení o výkonu služby stanice, mapy se zákresem tras hlídkových letů, telefonní seznam OPIS HZS krajů a stanic LHS, seznam pověřených zaměstnanců Lesů ČR či platná směrnice.

Pověření zaměstnanci Lesů ČR mají právo požadovat po stanici LHS hlídkové lety. Hlídkové lety se provádějí v závislosti na ročním období, meteorologických podmínkách, stavu vegetace, zvýšené návštěvnosti lesů, provádění lesnických nebo jiných činnosti atd. Optimální výška letu při hlídkových letech je 400 až 500 metrů nad terénem při rychlosti 250 km/h. V případě, že při hlídkovém letu dojde ke zjištění požáru, musí být provedeno jeho ohlášení na příslušný OPIS HZS kraje. Hlášení musí obsahovat místo požáru, čas zpozorování požáru, plochu, druh a intenzitu požáru, možnost jeho dalšího šíření, druh lesního porostu a jiné údaje. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2022)

11 POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S PŘÍSLUŠNÍKEM HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

Polostrukturovaný rozhovor s příslušníkem Moravskoslezského kraje je jednou z metod využitých v této závěrečné práci. Rozhovor byl proveden s příslušníkem HZS Moravskoslezského kraje, který je součástí HZS po dobu 28 let a v současné době zastává funkci ředitele územního odboru Bruntál. Jedná se tedy o zkušeného hasiče, který měl ve své minulosti možnost zasahovat při lesních požárech. Výběr respondenta byl vzhledem k jeho funkci záměrný.

Rozhovor obsahoval celkem 6 otázek, které byly zaměřeny na rizika spojená s lesními požáry a na připravenost HZS jednotky požární ochrany pro zásah při lesním požáru. Otázky položené respondentovi byly:

1. Jaká jsou, dle Vás, rizika spojená se zásahem při lesních požárech?
2. Máte vlastní zkušenost se zásahem při lesním požáru? Jaká rizika jste vnímal? Co by pomohlo k dalšímu zlepšení v rámci zásahu?
3. Jak hodnotíte fyzickou připravenost a metodickou připravenost na zásah při lesním požáru?
4. Jak hodnotíte akceschopnost a odbornou připravenost Vaší jednotky na zásah při lesním požáru?
5. Jak hodnotíte materiální a technické vybavení pro zásah při lesním požáru?
6. Jaká opatření by měla být přijata k minimalizaci rizik spojených se zásahem při lesním požáru?

Níže jsou uvedeny odpovědi na položené otázky, které následují po položené otázce. Odpovědi respondenta jsou tedy znázorněny kurzívou a ohraničeny uvozovkami.

Vyhodnocení

1. Jaká jsou, dle Vás, rizika spojená se zásahem při lesních požárech?

„Lesní požáry jsou velice náročné zásahy. Zejména proto, že je většinou hasiči likvidují i několik dní v nepřístupném terénu. U hasičů tedy hrozí fyzické vyčerpání.“

2. Máte vlastní zkušenost se zásahem při lesním požáru? Jaká rizika jste vnímal?
Co by pomohlo k dalšími zlepšení v rámci zásahu?

„Zkušenosti za ta léta mám. Některé lesní požáry v horském prostředí byly opravdu náročné pro nasazení velkého množství sil a prostředků. Kromě případného vyčerpání hasičů jsem vnímal i větší riziko vzniku úrazů. Na tyto a další aspekty musí velitel zásahu myslet a správným způsobem tento zásah řídit.“

3. Jak hodnotíte fyzickou připravenost a metodickou připravenost na zásah při lesním požáru?

„Fyzická připravenost hasičů je na velmi dobré úrovni, včetně metodické připravenosti.“

4. Jak hodnotíte akceschopnost a odbornou připravenost Vaší jednotky na zásah při lesním požáru?

„Zde je to na podobné úrovni. Hasiči pravidelně procházejí jak teoretickou, tak praktickou odbornou přípravou pro zásahy na lesní požáry.“

5. Jak hodnotíte materiální a technické vybavení pro zásah při lesním požáru?

„V loňském roce největší lesní požár v historii ČR v Hřensku ukázal určitě dobrou připravenost hasičů. Ale také potřebu zapracovat na některém vybavení, jako jsou lesní speciály a zejména pomoc ze vzduchu (letadla a vrtulníky).“

6. Jaká opatření by měla být přijata k minimalizaci rizik spojených se zásahem při lesním požáru?

„Jednoznačně je to o veliteli zásahu. Svým správným a organizovaným řízením zásahu minimalizuje veškerá rizika spojená s lesním požárem.“

Polostrukturovaný rozhovor tedy dokázal, že největším rizikem je při zásahu lesního požáru fyzické vyčerpání zasahujících hasičů. Fyzická, odborná a metodická připravenost HZS je na velmi dobré úrovni. Technická připravenost je také na dobré úrovni, ale díky zásahu při lesním požáru v Hřensku je zjištěno, že by tato část připravenosti mohla být lepší, a to ve využití lesních speciálů. Rizika spojená se zásahem jsou v největší režii velitele zásahu, který musí správně a organizovaně řídit daný zásah a minimalizovat tím tak možná rizika, která jsou spojená s lesním požárem. Hasiči jsou pravidelně podrobováni teoretickou i praktickou přípravou na lesní požáry.

12 METODA „CO SE STANE, KDYŽ“

Metoda „Co se stane, když“ (metoda What-if) je založena na prověření neočekávaných událostí, které se mohou v procesu vyskytnout, a to pomocí dotazů a odpovědí. Formulované dotazy začínají „Co se stane, když...? (What-if...?) Po položené otázce a odpovědi se hledají opatření ke vzniklé odchylce.

Analýza je zpracována autorem práce. Autor práce očísloval možná rizika, popsal jej formou položené otázky a následně na otázku odpověděl a stanovil opatření pro dané riziko.

Riziko 1

Co se stane, když nebude k dispozici letecký vrtulník s bambi vakem?

- Odpověď: Hašení pomocí pozemní techniky bude zdlouhavější a náročnější.
- Opatření: Mít v provozuschopném stavu letecký vrtulník, který bude připraven na případné lesní požáry.

Riziko 2

Co se stane, když vznikne požár v těžce přístupných místech, jako jsou prudké kopce a skalnaté kopce?

- Odpověď: Ztížené podmínky budou stát za horšími ZaLP a může to vést k delšímu času pro zásah a zvýšení škod.
- Opatření: Využití potřebného leteckého vrtulníku s bambi vakem.

Riziko 3

Co se stane, když bude mít HZS nedostačující informace o mimořádné události?

- Odpověď: HZS může k požáru vyjet v nedostačujícím počtu a s nedostatečnou technikou.
- Opatření: Vždy co nejlépe zmapovat situaci od ohlašovatele a co nejrychleji provést prvotní průzkum a analýzu situace.

Riziko 4

Co se stane, když HZS nebude mít teoretickou přípravu na zásah?

- Odpověď: Nebude mít teoretickou znalost o rizicích a použití potřebné techniky, která může vést k větším škodám.

- Opatření: Pravidelné plnění odborné přípravy na různé mimořádné události.

Riziko 5

Co se stane, když HZS nebude mít praktickou přípravu na zásah?

- Odpověď: HZS nebude mít praktické dovednosti pro co nejrychlejší zamezení šíření požáru do okolí.
- Opatření: Pravidelné plnění odborné praktické přípravy na mimořádné události.

Riziko 6

Co se stane, když HZS nebude mít potřebnou techniku pro zásah?

- Odpověď: Dojde ke snížení účinnosti ZaLP.
- Opatření: Analyzovat mimořádné události, které v daných hasebních obvodech mohou vzniknout a v důsledku těchto zjištění zařadit potřebné technické vybavení.

Riziko 7

Co se stane, když se lesní požár rozšíří do okolních prostor (měst)?

- Odpověď: Může dojít k ohrožení na životech, majetku nebo kritické infrastruktury.
- Opatření: V tomto případě dostává přednost záchrana lidských životů v případě ohrožení požárem.

Riziko 8

Co se stane, když nebude dostatečný počet členů HZS pro velký zásah?

- Odpověď: Dojde ke snížení účinnosti provedení ZaLP.
- Opatření: Povolání hasičů, kteří jsou k dispozici například na pohotovosti či přivolání dalších dobrovolných jednotek.

Riziko 9

Co se stane, když se vyhlásí určité stupně poplachu?

- Odpověď: Podle určitých stupňů poplachu dojde k vyslání daného počtu SaP.
- Opatření: Informovat KOPIS a příslušné orgány o vážnosti mimořádné události.

Riziko 10

Co se stane, když v hasebním obvodu dojde během účasti HZS u lesního požáru k vyhlášení další mimořádné události?

- Odpověď: Dojde k přesunu jednotek podle závažnosti. Pokračování ZaLP může být přeřazeno na SDH, aby mohla určitá jednotka HZS přejet k dalšímu zásahu.
- Opatření: Spolupráce HZS a SDH v odborné přípravě. Provádění jak teoretických, tak praktických cvičení.

Riziko 11

Co se stane, když nebude stoprocentně dohašena plocha?

- Odpověď: Na některých místech může dojít k obnově požáru.
- Opatření: Provádět hasební práce na 100 % a pokračovat po kompletním dohašení daných ploch.

Riziko 12

Co se stane, když dojde k podzemnímu požáru?

- Odpověď: Může dojít k přehlédnutí požáru a pomocí kořenů se může požár rozšířit do okolí.
- Opatření: Během hašení požáru provádět kontrolu ploch pomocí termokamery, aby došlo k plnohodnotnému dohašení.

Riziko 13

Co se stane, když bude potřeba vysoká zásoba vody?

- Odpověď: Bude potřeba zhodnocení míst, kde se bude hasební voda odebírat.
- Opatření: Zřízení kyvadlové dopravy vody do přilehlých rybníků, vodních nádrží, potoků, řek, hydrantové sítě.

Analýza přispěla k rozpoznání nejvýraznějších rizik, která mohou být spojena se zásahem při lesním požáru.

13 ANALÝZA SILNÝCH STRÁNEK, SLABÝCH STRÁNEK, PŘÍLEŽITOSTÍ A HROZEB

Analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb (SWOT analýza) je technická analýza, která posuzuje silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. Název analýzy je zkratkou slov **S – Strengths** (silné stránky), **W – Weaknesses** (slabé stránky), **O – Opportunities** (příležitosti) a **T – Threats** (hrozby). Jedná se o analýzu vnitřních i vnějších faktorů, které se dějí uvnitř i zvenčí daného subjektu. Silné stránky a příležitosti se nacházejí v levé části a mají na subjekt pozitivní dopad. V pravé části se nacházejí slabé stránky a hrozby, tyto faktory mají naopak dopad negativní. Dalším dělením analýzy je na horní a dolní polovinu. V horní polovině se nacházejí silné a slabé stránky a tyto údaje charakterizují vstupní údaje interního charakteru. V dolní polovině se nachází příležitosti a hrozby, ty charakterizují hodnoty externího charakteru. (Hleba, 2022)

V tabulce č. 3 je znázorněna SWOT analýza zabývající se lesními požáry, díky které došlo k identifikaci silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb při lesních požárech.

Tabulka 3 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
1. Bojový řád JPO – taktické postupy zásahu – Lesní požáry	1. Všudypřítomný hořlavý materiál (dřeviny, listí, suchá tráva,...)
2. Fyzická připravenost	2. Nehlídaný prostor
3. Odborná připravenost	3. Těžce přístupná místa (členité prostředí)
4. Využití velkokapacitních CAS se zřízenou přední nárazníkovou proudnicí	4. Nezpevněná půda (možnost uvíznutí těžké techniky)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
1. Možnost zásahu více jednotek PO	1. Žhárství
2. Letecké hašení ve spolupráci s PČR	2. Úder blesku
3. Zřízení štábu VZ pro organizaci zásahu	3. Kouření a manipulace s otevřeným ohněm
4. Využití termokamer pro odhalení skrytých ohnisek požáru	4. Sucho spojené s horkými dny

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Po identifikaci rizik spojených s lesními požáry došlo k vyhodnocení SWOT analýzy podle stupnice a k přidělení hodnot daných faktorů. Faktory jsou očíslovány dle pořadí, jak je uvedeno v tabulce 2. Hodnocení podléhá hodnotám od 1 do 5 u silných stránek a příležitostí, kdy 1 značí nejnižší důležitost a 5 nejvyšší a hodnotám od -1 do -5 u slabých stránek a hrozeb, kdy -1 značí nejnižší důležitost, a -5 nejvyšší. Dalším krokem bylo přidělení váhy s pravidlem, že součet vah musí být roven 1. Následně došlo k výsledku,

to znamená k vynásobení hodnocení a váhy. Hodnocení SWOT analýzy je znázorněno v tabulce č. 4 a v tabulce č. 5.

Tabulka 4 Ohodnocení silných a slabých stránek

Pořadové číslo	SILNÉ STRÁNKY			SLABÉ STRÁNKY		
	Hodnocení	Váha	Výsledek	Hodnocení	Váha	Výsledek
1.	4	0,3	1,2	-4	0,3	-1,2
2.	4	0,25	1	-1	0,1	-0,1
3.	4	0,25	1	-4	0,25	-1
4.	3	0,2	0,6	-3	0,25	-0,75
	<1 ;5>	$\sum 1$	$\sum 3,8$	<-1 ;-5>	$\sum 1$	$\sum - 3,05$

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Po ohodnocení silných a slabých stránek následuje ohodnocení příležitostí a hrozeb. Hodnocení je založené na subjektivním názoru autora.

Tabulka 5 Ohodnocení příležitostí a hrozeb

Pořadové číslo	PŘÍLEŽITOSTI			HROZBY		
	Hodnocení	Váha	Výsledek	Hodnocení	Váha	Výsledek
1.	5	0,4	2	-4	0,25	-1
2.	4	0,2	0,8	-2	0,25	-0,5
3.	1	0,1	0,1	-3	0,25	-0,75
4.	3	0,3	0,9	-3	0,25	-0,75
	<1 ;5>	$\sum 1$	$\sum 3,8$	<-1 ;-5>	$\sum 1$	$\sum - 3$

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Výsledné hodnoty, které vyplývají z výše uvedeného hodnocení silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb, byly vloženy do grafu na osy x a y (Tab. 6).

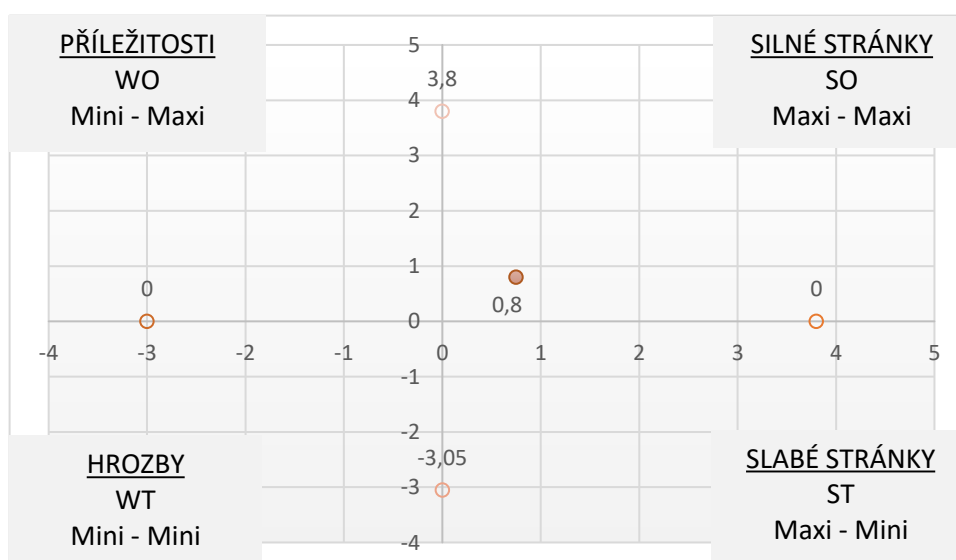
Tabulka 6 Výsledky SWOT analýzy

	OSA X	OSA Y
SILNÉ STRÁNKY	3,8	0
SLABÉ STRÁNKY	-3,05	0
PŘÍLEŽITOSTI	0	3,8
HROZBY	0	-3
SOUČET	Σ 0,75	Σ 0,8

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Výsledkem SWOT analýzy je následně jedna ze strategií. Existují čtyři typy strategií, a to:

- **SO (Maxi-Maxi) strategie** – strategie využívá co nejvíce silných stránek tak, aby zužitkovala nastalé příležitosti.
- **ST (Maxi-Mini) strategie** – strategie využívá silné stránky k odstranění hrozeb.
- **WO (Mini-Maxi) strategie** – strategie se zaměřuje na překonání slabých stránek tak, aby došlo k využití příležitosti .
- **WT (Mini-Mini) strategie** – strategie se zabývá řešením nepříznivých dopadů, zaměřuje se na minimalizaci nepříznivých efektů. (Hleba, 2022)

Graf 1 Výsledek SWOT analýzy

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Výsledek analýzy, který je znázorněn vybarveným oranžovým bodem (Graf 1) znázorňuje bod 0,8. Nachází se v pravé horní polovině, což znamená, že silné stránky převažují nad slabými a příležitosti převažují nad hrozbami. Jedná se tedy o strategii SO Maxi-Maxi, která udává, že pomocí silných stránek a příležitostí a zároveň eliminací slabých stránek dosáhneme k maximálnímu zlepšení výsledků.

14 NÁVRHY PRO ZDOKONALENÍ PŘIPRAVENOSTI JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY NA LESNÍ POŽÁRY

Lesní požáry jsou velmi nebezpečnou událostí. Z provedených analýz bylo zjištěno, že největším rizikem při lesním požáru je fyzické vyčerpání zasahujících hasičů a jedním z největších problémů při zásahu je těžce přístupný terén. Fyzická vyčerpanost se dá zabezpečit dostatečným množstvím zasahujících hasičů, kteří se budou na místě zásahu v likvidaci požáru střídát. V rámci těžce přístupného terénu lze riziko částečně eliminovat použitím vhodné zasahující techniky, která je pro zásah při lesním požáru určená a také včasná detekce přístupových cest. Dalším nedostatkem při zásahu při lesním požáru je letecké hašení, u kterého je potřeba jeho zdokonalení.

Z provedeného rozhovoru s příslušníkem HZS Moravskoslezského kraje vyplývá, že připravenost hasičů je na dobré úrovni, a to jak fyzická, tak metodická i odborná. Na základě použitých metod při zpracování diplomové práce se doporučují následující návrhy pro zdokonalení připravenosti jednotek požární ochrany na lesní požáry:

- Pořízení hasičských vrtulníků a letounů, které budou ve vlastnictví HZS ČR.
- Využití zabudovaných termokamer v rámci CAS.
- Provedení taktického cvičení na zásah lesního požáru s využitím letecké hasičské služby.

Vrtulníky a letouny ve vlastnictví Hasičského záchranného sboru České republiky

V souvislosti s klimatickou situací a také s možností vzniku požáru lidským zaviněním je čím dál vyšší možnost vzniku rozsáhlých lesních požárů, proto by měl být Hasičský záchranný sbor ČR připravený na rozsáhlé likvidace lesních požárů. Jako jedním z navrhovaných řešení je možnost nákupu vrtulníků, které budou k takovým to událostem určeny.

Vzhledem ke skutečnosti, že vrtulníky využívané při hašení lesních požárů jsou ve vlastnictví Policie ČR (případně se využívají také hasičské vrtulníky z přeshraniční spolupráce, jako např. při rozsáhlém lesním požáru v Národním Parku České Švýcarsko) a hasičské letouny jsou ve vlastnictví soukromém, by bylo vhodné pořídit vrtulníky, které budou k dispozici pro hasební účely a budou ve vlastnictví HZS ČR.

Využití termokamer

V případě vzniku podzemních požárů je složité lokalizovat ohnisko požáru. Z tohoto důvodu je doporučeným opatřením využití termokamer, které mají, kromě lokalizace skrytého ohniska požáru, schopnost lokalizovat také ohrožené osoby v místě události. Využití termokamer má tak při lesních požárech velký význam a díky jejich využití lze zachránit lidské životy a urychlit tak likvidaci požáru. Termokamery se dají využít i v rámci dronů. Doporučuje se však využití termokamer také v rámci zasahující techniky, konkrétně zabudování termokamer mezi nárazníkové proudnice, což by zdokonalilo lokalizaci skrytých ohnisek požárů přímo ze zasahujícího automobilu.

Taktické cvičení

Vzhledem k velké pravděpodobnosti vzniku lesního požáru, se kterým se pojí složitý zásah při likvidaci požáru a také ke skutečnosti, že v posledních letech neproběhlo taktické cvičení, se navrhuje provedení taktického cvičení. Cílem cvičení bude prověření akceschopnosti jednotek požární ochrany, postupy velitelů jednotek při zásahu se soustředěním na síly a prostředky využity v těžce přístupném terénu. K provedení leteckého hašení se využije vrtulník Letecké služby PČR.

Zúčastněných jednotek cvičení bude celkem 8. Dvě jednotky HZS kraje Bruntál a Krnov a šest dobrovolných jednotek požární ochrany – Světlá Hora, Vrbo pod Pradědem, Bruntál, Horní Benešov, Široká Niva a Dvorce.

Místem cvičení bude v okrese Bruntál Bruntálský les. *Čas* cvičení bude stanoven na 13. hodinu a *datum* cvičení bude určen na 15. srpna 2023. Vedoucím cvičení bude příslušník HZS kraje Bruntál. Vedoucí cvičení bude kontrolovat činnosti zasahujících hasičů.

Situace: Po zpozorování lesního požáru oznamovatel kontaktuje linku 150 a KOPIS přijme oznámení o mimořádné události. KOPIS zahajuje výjezd jednotek požární ochrany na místo. Po příjezdu jednotek na místo události následně velitel zásahu provádí průzkum. Z provedeného rozhovoru vyplývá zvýšené riziko možnosti úrazu. Z tohoto důvodu bude jeden z hasičů poraněn, dojde tedy také ke spolupráci se zdravotnickou záchrannou službou. Vzhledem k nebezpečnému terénu dojde k uvíznutí techniky. Velitelem cvičení bude velitel stanice HZS kraje Bruntál.

Navržena časová osa cvičení je uvedena níže. Obsahuje činnosti od oznámení mimořádné události až po ukončení cvičení (Tab. 7).

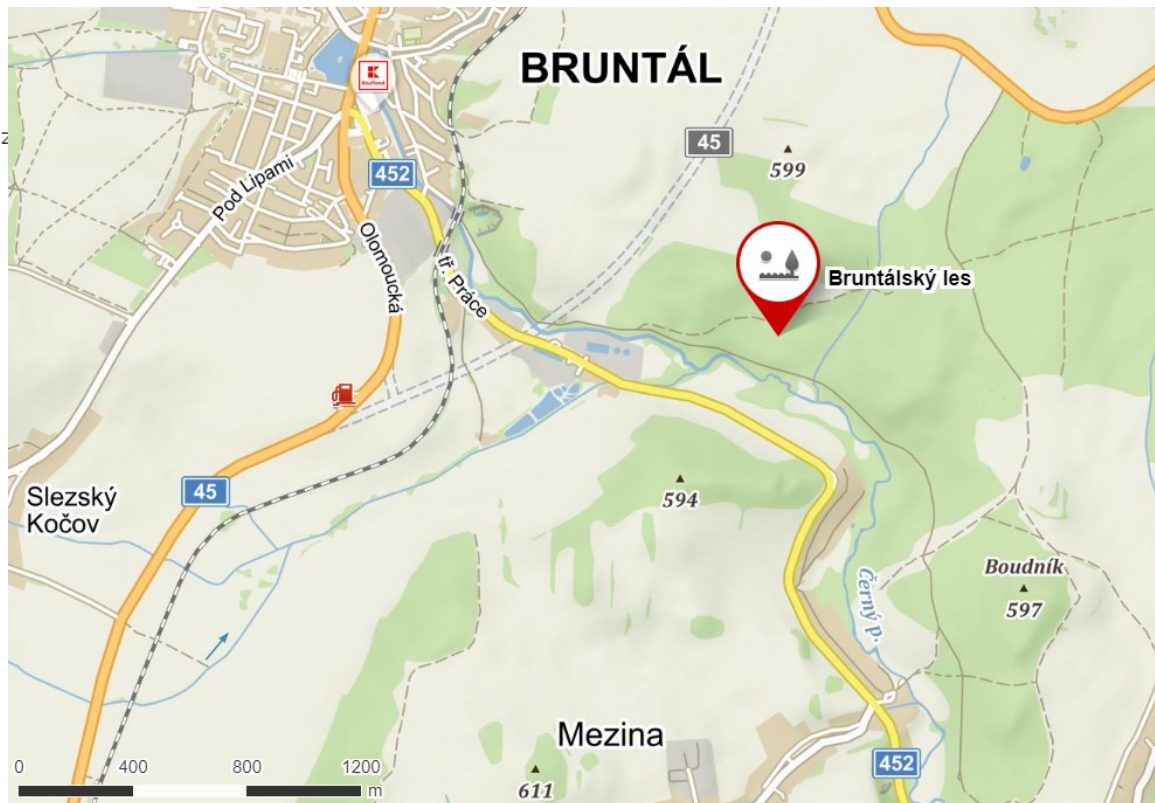
Tabulka 7 Časová osa taktického cvičení

Čas (hod:min)	Situace	Činnost
13:10	Zpozorování požáru	Oznamovatel kontaktuje linku 150
13:11	KOPIS přijímá oznámení o MU	KOPIS vyhláší poplach jednotkám Bruntál a Krnov
13:13	KOPIS přijímá oznámení o MU	KOPIS vyhláší poplach jednotkám dobrovolných hasičů MSK
13:14	Výjezd jednotek HZS MSK	Výjezd jednotek HZS MSK na místo události
13:17	Výjezd jednotek SDH	Výjezd jednotek SDH na místo události
13:21	Příjezd jednotek HZS MSK na místo události	Velitel hlásí na KOPIS příjezd jednotek, probíhá hlášení vedoucímu cvičení a dochází k seznámení s průběhem cvičení
13:22	Průzkum místa události	Velitel zásahu provádí průzkum místa události
13:22	Zahájení likvidace požáru	JPO provádí likvidaci požáru, probíhá lokalizace ohniska požáru
13:24	Příjezd jednotek SDH na místo události	Jednotky SDH přijíždí na místo, řídí se pokyny velitele zásahu
13:30	Zapadnutí techniky v nebezpečném terénu	Technika JPO zapadla v nebezpečném terénu
13:32	Zahájení činnosti k vytažení uvíznuté techniky	JPO provádí další činnosti v rámci cvičení - vytažení uvíznuté techniky
13:34	KOPIS povolává vrtulník PČR pro letecké hašení	Je povolán vrtulník ze stanice Brno pro letecké hašení
13:35	Nalezení ohniska požáru	Lokalizace ohniska požáru
13:39	Zranění zasahujícího hasiče	Hasič utrpěl zranění způsobené padající větví
13:40	Velitel zásahu informuje KOPIS o zranění	KOPIS na místo povolává ZZS
13:41	První pomoc raněnému hasiči	Členové HZS kraje provádí první pomoc poraněnému hasiči
13:50	Přilet vrtulníku na místo události	Vrtulník PČR přilétá na místo události
13:52	Plnění bambi vaku	Plnění bambi vaku pomocí vodní nádrže
13:53	Příjezd ZZS na místo události	Ošetření poraněného hasiče na místě události
13:55	Vytažení uvíznuté techniky	Vytažení uvíznuté techniky
13:55	Zahájení hašení pomocí vrtulníku s bambi vakem	Hašení pomocí vrtulníku PČR
13:57	Ukončení činnosti ZZS na místě události	ZZS odváží poraněného hasiče z místa události do nemocnice
14:02	Plnění bambi vaku	Druhé plnění bambi vaku pomocí vodní nádrže
14:20	Ukončení činnosti vrtulníku PČR	Odvolání vrtulníku PČR s bambi vakem
14:30	Likvidace požáru	Došlo k likvidaci požáru
14:40	Odjezd JPO SDH na místa své dislokace	SDH odjely z místa události
14:41	Dohašovací práce	HZS MSK provádějí dohašovací práce a provádí dozor na místě události
16:00	Ukončení dohašovacích prací	HZS MSK ukončuje své činnosti
16:15	Odjezd jednotek z místa události	Jednotky odjíždí do míst své dislokace
16:16	Ukončení cvičení	Ukončení cvičení

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Časy uvedené v tabulce jsou od zpozorování požáru až po ukončení cvičení. Údaje vychází z času výjezdu a dojezdu na místo události podle míst dislokace jednotek, které jsou do cvičení zahrnuty. Předpokládané období pro provedení cvičení je v letních měsících, a to z důvodu meteorologických podmínek.

Na níže uvedeném obrázku je graficky znázorněn bod cvičení. Jedná se o Bruntálský les (Obr. 7).

Obrázek 7 Vyznačení místa cvičení

Zdroj: mapy.cz, 2023

Provedení taktického cvičení se uskuteční na základě plánu cvičení (Příloha P I).

Taktické cvičení se následně zkontroluje dle kontrolního listu. Kontrolní list obsahuje informace o hodnotící skupině, cvičených činnostech, souladu s námětem, bezpečností a ochraně zdraví a dodržování taktických postupů. Konec kontrolního listu je zaměřen na návrhy na opatření a závěr cvičení. Po provedeném cvičení se provede souhrnná zpráva o průběhu cvičení, kterou zpracuje vedoucí cvičení s hodnotící skupinou. V souhrnné zprávě se zaznamená akceschopnost jednotek a zhodnotí se průběh celého cvičení, včetně schopnosti spolupráce mezi jednotlivými jednotkami kraje. Součástí souhrnné zprávy je kontrolní list, který slouží k vyhodnocení činností provedeného taktického cvičení (Příloha P II).

ZÁVĚR

Diplomová práce byla zpracována na téma Přípravenost jednotek požární ochrany při řešení mimořádných událostí. Cílem práce byly návrhy na zlepšení záchranných a likvidačních prací při lesních požárech požárních jednotek v okrese Bruntál. Mezi dílčí cíle práce patřilo na základě prostudování literárních zdrojů charakterizovat připravenost jednotek požární ochrany. Dalším cílem bylo zhodnocení současného stavu připravenosti jednotek požární ochrany na mimořádné události. K těmto cílům bylo v práci dosaženo pomocí polostrukturovaného rozhovoru s příslušníkem Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje, What-if analýzy a SWOT analýzy.

V teoretické části bylo využito právních předpisů týkajících se požární ochrany. K charakteristice jednotek požární ochrany bylo využito literárních zdrojů, které pomohly k naplnění jednoho z dílčích cílů práce. V teoretické části byly dále definovány různé typy mimořádných událostí a také složky integrovaného záchranného systému, které se podílejí na řešení těchto událostí. Byly zde vytyčeny také pojmy jako varování a vyrozumění, evakuace či nouzové přežití. Po charakteristice jednotek požární ochrany a připravenosti jednotek požární ochrany na danou mimořádnou událost následoval dílčí závěr teoretické části, který uzavíral první část práce.

Praktická část se nejprve věnuje organizační struktuře Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje a následně okresu Bruntál, jakožto částí republiky, které se práce věnuje. V samostatných podkapitolách byly popsány lesní požáry, které v okrese vznikly. Následovala kapitola věnující se analýze připravenosti jednotek požární ochrany na lesní požáry, ve které došlo k naplnění dalšího cíle diplomové práce. Následovalo vypracování metod, které napomohly k identifikaci možných rizik při zásahu při lesním požáru. Došlo k polostrukturovanému rozhovoru, vypracování What-if analýzy a vypracování SWOT analýzy. Použité metody a výsledky z těchto metod vedly k návrhům pro zdokonalení připravenosti jednotek požární ochrany na lesní požáry. Použitými metodami v práci byly sběr dat, pozorování, komparace, popis, metoda „Co se stane, když“ (What-if) a analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb (SWOT analýza).

Pomocí výsledků, které vyplynuly z provedených metod v praktické části lze říci, že jednotka požární ochrany je na zásah při lesním požáru ve všech směrech připravena. K dobré připravenosti jednotek přispívají opakovaná teoretická i praktická cvičení.

Na závěr práce lze konstatovat, že z pohledu autora byl cíl práce splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAKER R. Lisa, Loretta A CORRMIER, 2015. *Disasters and Vulnerable Populations: Evidence-Based for the Helping Professions*. New York: Springer Publishing Company. ISBN 978-0-8261-9845-7.

BBC. *Australia Flash Flooding: Thousand Evacuated* [online]. 2022, 14. 11. 2022 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/av/world-australia-63630969>

BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. Terorismus. <https://www.bis.cz/> [online]. 2023 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>

ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Česko, 1985, 133/1985. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon. Česko, 2000, 240/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO. *Vyhláška č. 246/2001 Sb., o požární prevenci*. Česko, 2001, 246/2001. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246>

ČESKO. *Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany*. Česko, 2001, 247/2001. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>

ČESKO. Zákon č. 144/1985 Sb., o požární ochraně. Česko, 1985, 133/1985. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

ČESKO. Zákon č. 239/2000, Sb., o integrovaném záchranném systému. Česko, 2000, 239/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ČESKO. Zákon č. 320/2015, Sb., o hasičském záchranném sboru ČR. Česko, 2015, 320/2015. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Charakteristika okresu Bruntál. <https://www.czso.cz/> [online]. Ostrava, 2022, 4. 5. 2022 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xt/charakteristika_okresu_bruntal

GAURD7. Legislativa BOZP a PO. <https://www.guard7.cz> [online]. Pardubice, 2022, 18. 7. 2022 [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: <https://www.guard7.cz/zakony/>

GEOLOGY. World's Largest Recorded Earthquake. <https://geology.com/> [online]. 2023 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://geology.com/records/largest-earthquake/>

HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. 2. vydání. Frýdek - Místek: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. ISBN 978-80-7385-035-7.

HASIČI BRUNTÁL. Technická vybavenost. [Http://www.hasicibruntal.cz/](http://www.hasicibruntal.cz/) [online]. Bruntál, 2018, 19. 2. 2018 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <http://www.hasicibruntal.cz/technika.htm>

HASIČI BRUNTÁL. Události JPO. [Http://www.hasicibruntal.cz/](http://www.hasicibruntal.cz/) [online]. Bruntál, 2021, 2. 2. 2021 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <http://www.hasicibruntal.cz/udalosti.htm>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Územní obvod Bruntál. [Https://www.hzscr.cz/](https://www.hzscr.cz/) [online]. 2023 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-slozky-uo-bruntal-uzemni-odbor-bruntal.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Konspekt odborné přípravy jednotek požární ochrany č. 1-3-03 Využití letecké techniky k leteckému hašení požárů lesních a travnatých porostů*. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2022.

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Povodně* [online]. Brno, 2020 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/rady/chytre-blondynky-radi/povodne>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. Hrozby v kraji. [Https://www.hzscr.cz/](https://www.hzscr.cz/) [online]. Ostrava: Hasičský záchranný sbor, 2023 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hrozby-v-kraji.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. Lesní požáry. [Https://www.hzscr.cz/](https://www.hzscr.cz/) [online]. Hasičský záchranný sbor, 2023 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-prevence-hasici-radi-lesni-pozary.aspx>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. *Zpráva o stavu požární ochrany v kraji za rok 2021*. Ostrava, 2022. HSOS-810-1/2022.

HLEBA, David. *Výpočet požárního zatížení a určení stupně požární bezpečnosti objektu*. Uherské Hradiště, 2022. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, fakulta logistiky a krizového řízení. Vedoucí práce Ing. Jan Strohmandl, Ph.D.

HZS ČR. *Analýza hrozeb pro ČR*. Praha, 2015.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení*. Praha: MV - generální ředitelství HZS ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.

KOPIS HZS MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. *Zpráva o zásahu - požár lesního porostu Janov*. 2018.

KOZÁK, Jakub. Druhý stupeň poplachu byl vyhlášen při požáru lesa v Dětrichově nad Bystřicí, s hašením pomáhal vrtulník. *www.pozary.cz* [online]. Moravskoslezský kraj, 2022, 23. 4. 2022 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/259786-druhy-stupen-poplachu-byl-vyhlasen-pri-pozaru-lesa-v-detrichove-nad-bystrici-s-hasenim-pomahal-vrtulnik/>

KOZÁK, Jakub. U požáru lesa v katastru obce Nové Heřminovy zasahovalo sedm jednotek hasičů. *www.pozary.cz* [online]. Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2022, 29. 10. 2022 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/265812-u-pozaru-lesa-v-katastru-obce-nove-herminovy-zasahovalo-sedm-jednotek-hasicu/>

KRATOCHVÍL, Michal a Václav KRATOCHVÍL. *Technické prostředky požární ochrany*. Frýdek - Místek: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-064-7.

KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. Frýdek - Místek, 2005. ISBN 80-86634-70-1.

KŮDELA, Petr. Požár lesa na Bruntálsku likvidovalo osm jednotek hasičů. *www.tydenikpolicie.cz* [online]. Moravskoslezský kraj: Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2022, 16. 5. 2022 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/pozar-lesa-na-bruntalsku-likvidovalo-osm-jednotek-hasicu/>

KVARČÁK, Miloš. *Základy požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN 80-86634-65-5.

LORENC, Marek. *Požáry v horských oblastech okresu Bruntál*. Ostrava, 2022. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. Vedoucí práce Ing. Vladimír Vlček Ph.D., MBA.

LOŠEK, Václav. *Integrovaný záchranný systém*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013. ISBN 978-80-7454-287-9.

MIGRACE V SOUVISLOSTECH. *MEZINÁRODNÍ MIGRACE: STATISTIKY A NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POJMY* [online]. 2022, 12. 9. 2022 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/mezinarodni-migrace-v-cislech-9443gp>

MINISTERSTVO VNITRA – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY. *Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahů - lesní požáry*. Ministerstvo vnitra generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2017.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. Humanitární pomoc v průběhu roku 2023. <https://www.mzv.cz/> [online]. Praha, 2023, 20. 3. 2023 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_v_prubehu_roku_2023.html

PANDEMIE. Pandemie vs epidemie. <https://www.pandemie.cz/> [online]. 2023 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.pandemie.cz/pandemie-vs-epidemie>

PECL, Jan, Roman BERČÁK a Jan VANĚK. *Požární taktika - lesní požáry*. Praha: MV – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2021.

POZARY.CZ. Nové Tatry Terra pro HZS Moravskoslezského kraje jsou osazeny nízkofrekvenční sirénou rumbler, nahrazují dosluhující Terrna. <https://www.pozary.cz/> [online]. 2020, 15. 11. 2020 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/236852-nove-tatry-terra-pro-hzs-moravskoslezskeho-kraje-jsou-osazeny-nizkofrekvencni-sirenou-rumbler-nahrazuji-dosluhujici-terrna/>

RICHTER, Rostislav. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. ISBN 978-80-87544-91-4.

RITCHIE, Hannah. Terrorism. <https://ourworldindata.org/> [online]. 2022 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/terrorism#how-many-people-are-killed-by-terrorists-worldwide>

SADÍLEK, Zdeněk, Barbora PÁLKOVÁ a Štěpán KALAMÁR. *Krizové řízení a integrovaný záchranný systém*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019. ISBN 978-80-7408-192-7.

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ DOMAŽLICE. Co je to JPO I až JPO VI?. <https://www.hasicido.cz/> [online]. Domažlice, 2022 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.hasicido.cz/faq/co-je-to-jpo-i-az-vi/>

STÁTNÍ ÚSTAV RADIAČNÍ OCHRANY. Radiální havárie. <https://www.suro.cz/> [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.suro.cz/cz/radiacni-ochrana/radiacni-havarie>

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA. Ptačí chřipka v ČR. <https://www.svscr.cz/> [online]. 2023 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/ptaci-chripka-influenza-drubeze/ptaci-chripka-v-cr/>

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Coronavirus Disease (COVID-19)* [online]. 2023 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
CAS	cisternová automobilová stříkačka
FO	fyzická osoba
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	integrovaný záchranný systém
JPO	jednotky požární ochrany
JSVV	jednotný systém varování a vyrozumění
KOPIS	krajské operační a informační středisko
KS	krizová situace
LHS	letecká hasičská služba
MSK	Moravskoslezský kraj
MU	mimořádná událost
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR
OPIS	operační a informační středisko
ORP	obec s rozšířenou působností
PaPFO	právnícká a podnikající fyzická osoba
PČR	Policie České republiky
PFO	podnikající fyzická osoba
PHM	pohonné hmoty
PO	právnícká osoba
SaP	síly a prostředky
SDH	sbor dobrovolných hasičů
ÚO	územní odbor
VO	výzkumná otázka

VZ	velitel zásahu
ZaLP	záchrané a likvidační práce
ZZS	zdravotnická záchraná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Přehled typů nebezpečí s nepříjatelným rizikem.....	16
Obrázek 2 Vyprošťovací automobil.....	42
Obrázek 3 Poloha okresu Bruntál v rámci kraje a České republiky	48
Obrázek 4 Okres Bruntál	53
Obrázek 5 Události JPO Bruntál v roce 2019.....	55
Obrázek 6 Hašení požáru v Dětrichově nad Bystřicí pomocí vrtulníku s bambi vakem.....	62
Obrázek 7 Vyznačení místa cvičení.....	84

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Lesní požáry v rámci Moravskoslezského kraje.....	47
Tabulka 2 Lesní požáry v okrese Bruntál v období let 2016 – 2020	57
Tabulka 3 SWOT analýza.....	77
Tabulka 4 Ohodnocení silných a slabých stránek.....	78
Tabulka 5 Ohodnocení příležitostí a hrozeb	78
Tabulka 6 Výsledky SWOT analýzy	79
Tabulka 7 Časová osa taktického cvičení	83

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Plán taktického cvičení

Příloha P II: Kontrolní list taktického cvičení

PŘÍLOHA P I: PLÁN TAKTICKÉHO CVIČENÍ

I.

Cíl cvičení

1. Prověření akceschopnosti jednotek požární ochrany.
2. Prověření postupů velitelů jednotek při zásahu se soustředěním na síly a prostředky využity v těžce přístupném terénu.

II.

Místo, termín a čas provedení cvičení

Místo: Bruntálský les, Bruntál

Datum: 15. srpna 2023

Čas: 13:00

III.

Seznam zúčastněných jednotek požární ochrany

- HZS kraje Bruntál.
- HZS kraje Krnov.
- SDH Světlá Hora.
- SDH Vrbno pod Pradědem.
- SDH Bruntál.
- SDH Horní Benešov.
- SDH Široká Niva.
- SDH Dvorce.
- Letecká služba PČR.

IV.

Námět a rozsah cvičení

Všeobecná situace: Z důsledku lidské nedbalosti dojde k lesnímu požáru v Bruntálském lese.

Zvláštní situace: Vzhledem k nezpevněnému terénu dojde k uvíznutí techniky. Na místě události jsou těžce přístupná místa pro hašení požáru, z tohoto důvodu dojde k využití leteckého hašení s pomocí bambi vaku.

V.

Způsob provedení cvičení

Jednotky požární ochrany využijí svých věcných a technických prostředků. Letecké hašení pomocí bambi vaku bude zajištěno Policií České republiky. Vzhledem k možnosti úrazu budou jednotky požární ochrany spolupracovat také se zdravotnickou záchrannou službou. Nezpevněný terén způsobí uvíznutí techniky.

VI. Cvičební úkoly cvičících

Jednotka požární ochrany/složka IZS	Činnost
Všechny JPO	Likvidace lesního požáru
Policie ČR	Letecké hašení pomocí bambi vaku
Zdravotnická záchranná služba	Ošetření raněného hasiče

VII.

Časový harmonogram (předpoklad)

Čas (hod:min)	Situace	Činnost
13:10	Zpozorování požáru	Oznamovatel kontaktuje linku 150
13:11	KOPIS přijímá oznámení o MU	KOPIS vyhlašuje poplach jednotkám Bruntál a Krnov
13:13	KOPIS přijímá oznámení o MU	KOPIS vyhlašuje poplach jednotkám dobrovolných hasičů MSK
13:14	Výjezd jednotek HZS MSK	Výjezd jednotek HZS MSK na místo události
13:17	Výjezd jednotek SDH	Výjezd jednotek SDH na místo události
13:21	Příjezd jednotek HZS MSK na místo události	Velitel hlásí na KOPIS příjezd jednotek, probíhá hlášení vedoucímu cvičení a dochází k seznámení s průběhem cvičení
13:22	Průzkum místa události	Velitel zásahu provádí průzkum místa události

Čas (hod:min)	Situace	Činnost
13:22	Zahájení likvidace požáru	JPO provádí likvidaci požáru, probíhá lokalizace ohniska požáru
13:24	Příjezd jednotek SDH na místo události	Jednotky SDH přijíždí na místo, řídí se pokyny velitele zásahu
13:30	Zapadnutí techniky v nezpevněném terénu	Technika JPO zapadla v nezpevněném terénu
13:32	Zahájen činnosti k vytažení uvíznuté techniky	JPO provádí další činnosti v rámci cvičení - vytažení uvíznuté techniky
13:34	KOPIS povolává vrtulník PČR pro letecké hašení	Je povolán vrtulník ze stanice Brno pro letecké hašení
13:35	Nalezení ohniska požáru	Lokalizace ohniska požáru
13:39	Zranění zasahujícího hasiče	Hasič utrpěl zranění způsobené padající větví
13:40	Velitel zásahu informuje KOPIS o zranění	KOPIS na místo povolává ZZS
13:41	První pomoc raněnému hasiči	Členové HZS kraje provádí první pomoc poraněnému hasiči
13:50	Přílet vrtulníku na místo události	Vrtulník PČR přilétá na místo události
13:52	Plnění bambi vaku	Plnění bambi vaku pomocí vodní nádrže
13:53	Příjezd ZZS na místo události	Ošetření poraněného hasiče na místě události
13:55	Vytažení uvíznuté techniky	Vytažení uvíznuté techniky
13:55	Zahájení hašení pomocí vrtulníku s bambi vakem	Hašení pomocí vrtulníku PČR
13:57	Ukončení činnosti ZZS na místě události	ZZS odváží poraněného hasiče z místa události do nemocnice
14:02	Plnění bambi vaku	Druhé plnění bambi vaku pomocí vodní nádrže
14:20	Ukončení činnosti vrtulníku PČR	Odvolání vrtulníku PČR s bambi vakem
14:30	Likvidace požáru	Došlo k likvidaci požáru
14:40	Odjezd JPO SDH na místa své dislokace	SDH odjely z místa události
14:41	Dohašovací práce	HZS MSK provádějí dohašovací práce a provádí dozor na místě události
16:00	Ukončení dohašovacích prací	HZS MSK ukončuje své činnosti
16:15	Odjezd jednotek z místa události	Jednotky odjíždí do míst své dislokace
16:16	Ukončení cvičení	Ukončení cvičení

VIII.

Grafická část cvičení

Místo cvičení: Bruntálský les, Bruntál

IX.

Plán spojení

Komunikace cestou k zásahu: Jednotky požární ochrany s KOPIS pomocí analogového převaděče.

Komunikace na místě zásahu: Na místě zásahu bude komunikace probíhat na analogovém kmitočtu.

X.

Bezpečnostní opatření

Veškerá prováděná činnost v průběhu taktického cvičení bude provedena za dodržování bezpečnostních zásad a opatření stanovených příslušnými předpisy. Vedoucí cvičení bude dohlížet na zásady bezpečnosti a nedopustí jejich porušení. V případě porušení bezpečnostních pravidel či nesprávného plnění úkolů je vedoucí cvičení oprávněn přerušit cvičení. Po projednání s vedoucím dané složky je vedoucí cvičení oprávněn omezit, případně ukončit činnost dotčené složky nebo ukončit celé cvičení, pokud to rozsah jiné mimořádné události vyžaduje.

PŘÍLOHA P II: KONTROLNÍ LIST TAKTICKÉHO CVIČENÍ

		ANO	NE
Hodnotící skupina			
Cvičená činnost	<ol style="list-style-type: none">1. Zásah při lesním požáru.2. Prověření akceschopnosti jednotek požární ochrany.3. Postupy velitelů jednotek při zásahu se soustředěním na síly a prostředky využity v těžce přístupném terénu.4. Hašení pomocí bambi vaku.		
Soulad s námětem			
Bezpečnost a ochrana zdraví			
Dodržování taktických postupů			
Další poznatky hodnotitelů			
Návrhy na opatření a jejich odůvodnění			
Závěr			
Přílohy			